

לקראת שבועת מלכתא

פגנים לפרשת בא | גליון מס' 209 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

כשהיה בתחנת הרכבת התחתית בניו יורק התעלף הרב מפוניבו' על המדרגות הנעות. כובעו התדרדר במורד וגופו עלה עם המדרגות. מיהרו אנשים לעוררו ולהקימו, הביאו לו את כובעו - הייתה שם אשה יהודייה שהכירה את הרב מפוניבו' ונרעשה למראה עיניה

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצוק"ל

"בְּהִפְתִּי בְּאַרְץ מִצְרַיִם" (שמות י"ב, י"ג)

רבותינו שאלו, מאחר שנגזר שישתעבדו ישראל, יעבדו ויעונו בארץ לא להם, מדוע נענשו המצרים על שקיימו בישראל גזירתו של מקום? ונענה על כך בסיפור:

מקצועות שונים היו ליהודי העיריה. האחד חייט והאחד סנדלר, האחד נפח והאחד פחה. גם מקומו של הגנב לא נפקד. יהודי טוב היה, השכים לבית המדרש שחרית וערבית, אבל פרנסה זו פרנסה קמה משפחה בבוקר והדירה פרוצה, הכל מרוקן. בשברון לב עלה הגנב לבית הכנסת לתפילה ומצא את הגנב. לא היה טעם להתנפל עליו - עושה הוא את מלאכתו.

הכל ידעו זאת, גם הרב. ניסה לרמוז, להוכיח, ואין אל מי לדבר. בוקר אחד עלה יהודי בשברון לב. אמר: "רבי, היום יום שלישי, יום שנכפל בו 'כי טוב', הרב אמר שהוא יום של מזל".

"אכן", אישר הרב.

"והלילה נפרץ ביתי והכל נגנב!".

נאנח הרב: "אכן, המזל האיר הלילה פניו, אבל לגנב..."

החליט הרב לשים לזה סוף. אין כוחו אלא בפיו. המתין עד ליום הכיפורים, וכיוון את הדרשה שלפני 'כל נדרי' בעיקרה לגנב שבא לבוש ועטור בטלית. הזכיר שעבירות שבין אדם לחברו אין יום הכיפורים מכפר, והרעיש את הלבבות בדברי הרי"ף שאם אינו מרצה את חברו אין נמחלים גם העוונות שבין אדם למקום. וכן על מה שבתפילת נעילה מושם הדגש על "למען נחדל מעושק דינו",

ודור המבול עם כל השחתתם לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל... כמה שמח שהדברים פעלו! כזו תפילה, בכאלו דמענות, לא התפלל איש. הגנב התייפח, כתפיו רטטו, עיניו אדמו, ממש: "ואני תפילה", כל מהותו עמידה לפני ה'! אה, "לב נשבר ונדכה, אלוקים לא תבזה!". במוצאי היום הקדוש, כשבא להתברך מפי הרב, האיר לו פניו בדברי הכתוב: "לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייך, כי כבר רצה האלוקים את מעשיך!".

"אמן ואמן!", ענה הלה בדבקות.

"נו, מהיום ואילך חסל סדר גניבות בעיריה, הא?!"

נרעש הגנב: "למה יאמר הרב כן?", למה יקללו, יכרית מטה לחמו... תמה הרב: "כלום לא חזרת בתשובה, החלטת לשנות מקצוע?".

אברך קם בבוקר, נפעם. סיפר לאשתו: "הידעת? חלמתי שאני מדבר עם הקדוש ברוך הוא!". האשה כלל לא התרגשה: "מה הפלא", אמרה, "הלוא אין אדם חולם אלא מהרהורי לבו. ודאי חשבת עליו ביום, וחלמת עליו בלילה!"

מטהרים ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים" (יומא פ"ח מ"ט). גם
אילו מלאך היה נטמא במחיצתו, אבל ה' בכבודו ובעצמו ירד לטהרו
ולהצילו!

אך בתנאי אחד: כשם שאז נצטוונו להסתגר בבתים - "ואתם לא
תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר... ולא יתן המשחית לבוא אל
בתיכם לנגף" (שמות יב, כג-כד), משום שהפכנו את הבית לכעין
בית מקדש בשחיתת הפסח ונתינת דמו על המשקוף והמזוזות, כך
התנאי לטהרתנו שנבוא ונסתופף בבית ה', בבתי המדרש והיכלי
הישיבות ובתי מקדש מעט.

וזהו שהמשיכה המשנה: "ואומר, מקוה ישראל ה' (ירמיה יז, ג), מה
מקווה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל".
כמו שאצל המקווה צריך לבוא ולהתכסות במימיו, כך הבא לבית ה'
והמסתופף בחצרותיו יזכה לטהרתו!

נספר: אברך קם בבוקר, נפעם. סיפר לאשתו: "הידעת? חלמתי
שאני מדבר עם הקדוש ברוך הוא!".

האשה כלל לא התרגשה: "מה הפלא", אמרה, "הלוא אין אדם חולם
אלא מהרהורי לבו. ודאי חשבת עליו ביום, וחלמת עליו בלילה!".
אבל האברך הנרגש לא הרשה שיקלקלו לו את ההתפעלות: "מה
את מדברת", טען, "מתי היה לי פנאי לחשוב עליו! בבוקר אני
מתפלל, ודאי איני חושב עליו. אחר כך אני אוכל, כל מעייני באוכל.
אחר כך מברך, וממהר לכולל. עד הצהרים לומד, ומתפלל מנחה"
- הכלל, ערך חשבון מפורט, עסוק הוא כל היום, מתי יש לו פנאי
לחשוב על הבורא!

היה זה גילוי שכינה, בלי ספק...

וזה היה מצחיק אילו לא היה עצוב. וזה לא היה עצוב, אילו לא היה
מדובר בנו...

(מתוך: 'והגדת' - הגדה של פסח)

"אם אדם מצליח במלאכתו, מדוע יחליפנה", תמה הגנב כנגדו.
לא ייאמן: "אז על מה התפללת בכזו כוונה? האם התפללת שהקדוש
ברוך הוא יצליחך בעבירה?".
"לא, טיפש אינני", ענה. "אבל התפללתי מעומק הלב: ריבוננו של
עולם, הרי כשם שמזונותיו של אדם קצובים לו כך חסרונותיו קצובים
לו. היום אתה כותב וחותם כמה ירוויחו וכמה יפסידו; ואיך יפסידו,
מי במים ומי באש, מי באבידה ומי בגניבה. אין לי אלא בקשה אחת,
אנא ממך, היענה לה: כל מי שאתה גוזר עליו שייגנב ממנו השנה,
שיהא זה על ידי"...
מה רוצים ממנו אפוא. כשם שלא כועסים על הרופא על שהוציא אל
הפועל את ה"מי בקצו ומי לא בקצו", כך אין לכעוס עליו כשיוציא
אל הפועל את ה"מי יעני ומי ישפל"...
מובן, שהבל יפצה פיו. הגזרה גזירה והגנב יוקע ויענש, כך הגזרה
גזירה ופרעה ילקה וישלם.

ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה

"אמר רבי שמעון, גדולה חיבתן של ישראל, שנגלה הקדוש ברוך
הוא במקום עבודת כוכבים ובמקום טינופת ובמקום טומאה בשביל
לגאלן!" (שמות רבה טו, ה).

אילו היינו יודעים כמה מצטערת השכינה בצערנו, וכמה יורד
הקדוש ברוך הוא כביכול כדי לסייענו, "אני ה' השוכן אתם בתוך
טומאותם" (ויקרא טז, טז) - כמה היינו אסירי תודה, מכירי טובה,
וששים לעבודתו!

בשעתו שהה הרב מפוניבז' זצ"ל בארצות הברית וחזר על פתחי
נדיבים למען הישיבה. לא צעיר היה ולא בריא, ושבע אכזבות. כשהיה
בתחנת הרכבת התחתית בניו יורק התעלף על המדרגות הנעות.
כובעו התדרדר במורד וגופו עלה עם המדרגות. מיהרו אנשים
לעוררו ולהקימו, הביאו לו את כובעו - הייתה שם אישה יהודייה
שהכירה את הרב מפוניבז' ונרעשה למראה עיניה. כתבה לאחיינה
שלמד בשיבה: "אילו הייתם יודעים כמה הרב סובל עבורכם וכמה
הוא מתאמץ עבורכם, הייתם מכפילים את שקדנותכם!".

כשחזר הרב ארצה הראה לו הבחור את המכתב. קרא הרב והפטיר
בנימת זלזול: "השגותיה של אשה!".
"מה הפירוש?", תמה הבחור.

"הייתם מכפילים?! פי שמונה ועשרה הייתם צריכים ללמוד!", ענה
הרב.

רבותינו אמרו ('טעמי המצוות' לאריז"ל, שמות) שטומאת מצרים
הייתה כה רבה עד שמלאכים היו עלולים להיפגם בה, ולכן עבר ה'
בעצמו, ואש אוכלה הוא, וגאלנו.

וזה לקח יציאת מצרים לגבינו, שגם אם אדם רואה עצמו טמא
ומסואב רחמנא ליצלן, הרי "אשריכם ישראל, לפני מי אתם

משהגיע המכתב לידי של הגביר התפלא מאוד, הרי הוא הפקיד סך של ששת אלפים דולרים ומדוע מופיעה ברכת התודה רק על סכום של שלושת אלפים דולרים? הוא חשש שמא אירעה כאן טעות או תקלה בהעברת ההמחאה הבנקאית, כי הבנקאי בפלורידה שהיה מטפל קבוע בחשבונותיו היה רגיל להפקיד מדי חודש רק שלושת אלפים דולרים. אך בירור קצר אצל פקיד הבנק העלה...

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על מידת הכרת הטוב

"ולפרון בין עיניך" (שמות י"ג, ט')

אחת מקופות הצדקה שבירושלים עיר הקודש הצליחה לסדר מסגרת תמיכה של צדקה מיוחדת מאחד הנדיבים הגדולים של הקופה, שתורם במסלול חודשי קבוע עבור משפחה מכובדת בירושלים. אבי המשפחה מקבל מדי חודש בחדשו - בהסכם 'יששכר וזבולון' הנודע - תמיכה מכובדת בסך של שלושת אלפים דולרים, המופקדים היישר לחשבון הבנק שלו.

אותו נגיד - שהוא אחד מיהודיה העשירים של קליפורניה, ומתגורר בלוס אנג'לס - ביקש מאנשי הקופה למצוא עבורו תלמיד חכם נכבד שיוכל לערוך עמו ההסכם הנרצה, והם תיאמו בין השניים. לאחר שהגיע הנדיב לארץ הקודש, ערך היכרות עם המשפחה מקרוב, ועקב אחר מצב ביתם, משפחתם ופרנסתם; הם מצאו חן בעיניו, והוא חתם עמם את ההסכם.

כך מדי חודש בחדשו מפקיד העשיר שלושת אלפים דולרים לשמחת שני הצדדים. ברבות הימים נוצר ביניהם קשר קרוב ואהוב, היחסים הטובים ביניהם התהדקו והתחזקו. העשיר מצדו מעריך מאוד את התלמיד חכם הירושלמי ומשפחתו, שהם אנשים מאוד מיוחדים ונעלים, וגם הם מצדם מכירים לו טובה. לקראת החגים הם שולחים לו תדיר מכתב ברכת חג, וכדומה. כאשר הוא מגיע לפעמים לארץ הקודש הוא תמיד משתדל לבוא אצלם לביקור, שכבר הפך עם השנים למסורת של ביקור חגיגי... גם הילדים, שהינם מאוד מחונכים ובעלי דרך ארץ, כבר הספיקו להכיר את 'הדוד' הטוב מאמריקה שמביא להם תמיד מתנות...

לא מזמן באו הנגיד ואשתו לביקור קצר בארץ הקודש, וכמוכן לא פסחו על ארוחת הערב החגיגית והשמחה שבית המשפחה הירושלמית, מסולתה ומשמנה של בני קרתא דשופריא. בהיותם בביתם ערכו הנגיד ואשתו סיור קצר בחדרי הבית, והנדיבה ציינה על כמה רהיטים שבבית שלפי דעתה הם כבר ישנים ובלויים, ואינם מתאימים למשפחה חשובה כמותם! על אתר הבטיח הנדיב הנכבד לשלוח להם בחודש הבא סכום כפול כדי שיחליפו את הרהיטים.

ואכן עמד האיש בדיבורו, ובחודש הבא הפקיד בחשבון הבנק של המשפחה סך כפול מהתמיכה החודשית הרגילה, כך שנצברו בידם יחדיו ששת אלפים דולרים טבין ותקילין!

מיד למחרת ההפקדה ישבו אבי המשפחה ואשתו וכתבו מכתב תודה מיוחד על השלושת אלפים דולר שנשלחו להחלפת הריהוט, והודו לעשיר ולאשתו מקרב לב על טוב לבם ועל שנתן דעתם להבחין במה צריך לשפר ולהיטיב. הם אף ציינו שבכוונתם לגשת מיד להחלפת הריהוט המדובר כראוי, לשמחת לב הילדים שיחיו, שאף הם הוסיפו כמה ציורים נחמדים כאות תודה והוקרה.

משהגיע המכתב לידי של העשיר התפלא מאוד - הרי הוא הפקיד סך של ששת אלפים דולרים ומדוע מופיעה ברכת התודה רק על סכום של שלושת אלפים דולרים הוא חשש שמא אירעה כאן טעות או תקלה בהעברת ההמחאה הבנקאית, כי הבנקאי בפלורידה שהיה מטפל קבוע בחשבונותיו היה רגיל להפקיד מדי חודש רק שלושת אלפים דולרים, אך בירור קצר אצל פקיד הבנק העלה שהכל הופקד כחוק על הצד הטוב ביותר, בסכום של ששת אלפים דולרים כבקשתו. הפקיד המסור אף הוסיף וציין, שהוא בירר גם בסניף הבנק בירושלים בו מתנהל חשבון המשפחה המדוברת, וגם שם ציינו שהסכום במלואו הופקד בחשבון.

לא ארכו הימים והרב רוזנשטיין ליווה את הכיתה למבחן אצל ה'חזון איש'. היה בדעתו לומר, בחשאי כמובן, שנער פלוני זה עתה התקבל ואינו כשיר להיבחן. אבל בהתרגשות ובתכונה הרבה הדבר נשכח ממנו, וה'חזון איש' כבר הושיבם סביב השולחן וכבר איחר את המועד. האחד נשאל וענה. "הבה נשמע" אמר לתלמיד החדש... אפשר היה לחתוך את השקט בסכין. הבחור ישב נבוך

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על הדרך לחנך וללמד

"וְהַפְדָּת לְבִנְיָהּ" (שמות י"ג, ח')

שואלים בנוסח שהציע ה'חזון איש'. אלא שבעדינותו, ומשום שחס על כבודו, לא אמר: "ניתי ספר ונחזה", ולא העמידו על טעותו, אלא נקט באופן מחוכם בקנין תורה של "מעמידו על אמת" (אבות פ"ו מ"ו)!

גם בבחינת התלמידים נזהר כל כך בכבודם, ושאל שאלות קלות שכל אחד, גם בעל הבנה שטחית וגם נער חולמני, יכול לענות עליהן. ואם ענו תשובות שגויות היה מתקן כלאחר יד, ומנחה לתשובה הנכונה ומשבח עליה. ובכלל, להשקפתו לא בא המבחן כביקורת על העבר, אלא כהמרצה לעתיד, לעודד ולדרבן. כל זה סיפר כהקדמה.

בשנת תש"ג הגיעו לארץ ילדי טהרן. כאלף ילדים מפולין, רובם יתומים, פליטי מלחמת העולם הנוראה, שהגיעו דרך רוסיה לאיראן. רובם מבתי חרדים. לדאבון הלב, חלק קטן בלבד זכה להיקלט במוסדות חינוך תורניים. הפרשה הסעירה בשעתה ונותרה כאובה. מכל מקום, אחד מהם, נער כבן שתים עשרה, בא ללמוד ברז"ל. הרב רוזנשטיין תהה על קנקנו. מה אפשר לדרוש מילד יתום, מסויט מאימי המלחמה, שלא פתח ספר במשך שנים. מבחינת ידיעותיו השתייך לכיתת דרדקים. אבל אי אפשר להשפילו כך. קיבלו לכיתת בני גילו שכבר שחו בים התלמוד, ושכר עבורו אברכים שיקדמוהו.

לא ארכו הימים והרב רוזנשטיין ליווה את הכיתה למבחן אצל ה'חזון איש'. היה בדעתו לומר, בחשאי כמובן, שנער פלוני הוא מילדי טהרן,

שח לי המחנך הדגול הרב רוזנשטיין ז"ל, מנהל תלמוד תורה רז"ל, שהיה מביא את התלמידים להיבחן אצל מרן ה'חזון איש' זצוק"ל וראה שם הנהגות מופלאות.

בראש ובראשונה, בנוהג שבעולם שהרב הבוחן - ופה הרי מדובר בגאון הדור, רבן של ישראל, שר התורה והיראה - יושב בראש והתלמידים לפניו. וכאן היה ה'חזון איש' זצוק"ל יושב על הספסל בין התלמידים שלימינו ולשמאלו ומולו, כשווה בין שווים. תמה בפניו, העיר על כבוד התורה, וה'חזון איש' הפטיר בענוות קדשו בדברי הגמרא "כגון זה, פתח פיך לאילם (משלי לא, ח) הוא". לפעמים, מרוב מורא ופחד - ודאי הבין שהסבירו להם לפני מי הם עומדים, הכבירו מילים בגדלותו ורוממותו - הם נרעשים ונפחדים ויראו לפצות פה. לכן הוא נוהג עמם בחברות וחמימות, להמיס חומות היראה, מורא הרב כמורא שמים.

והנקודה השניה, ה'חזון איש' היה כידוע מרא דכולא תלמודא והכל היה אצלו כמונח בקופסה בגדר "איזהו תלמיד חכם, כל ששואלין אותו בכל מקום ואומר" (שבת קיד). ובעומק העיון והדקדוק בכל תג.

מעשה בבן ישיבה שלמד דברי התוספות ותמה על קושייתם ואריכות תשובתם. לכאורה, התירוץ פשוט ומובן וקושיא מעיקרא ליתא. עלה לבית ה'חזון איש'. מובן שמצאו עוסק בסוגיא אחרת, במסכת אחרת. בכל זאת, שאל. שמע ה'חזון איש' בכובד ראש, אכן קושיא קשה כברזל. קם ממקומו, והחל להלך בחדר עם הבחור, הלך ושוב. קושיא נפלאה. אם זו הקושיא, הלוא התשובה פשוטה ומובנת מאליה. אכן, ודאי. אבל לכשנעייין אפשר לשאול כאן קושיא נוספת, כזו וכזו. הבחור השתאה. איך לא עלה בדעתו, וגם לא בדעת התוספות! ואם כך נשאל שוב אין התשובה הזו מספקת, הלוא כן? אבל, ודאי, אם זו הייתה כוונת התוספות היו צריכים לשאול בצורה כזו וכזו. מוסכם. על כל פנים, התשובה הארוכה של התוספות עונה גם על השאלה הזו. הבחור נירעש. כזו גאונות, ואופקים חדשים נפתחו לו. ה'חזון איש' ממש הודה לו על שאלתו, והוא שב לישיבה. פתח את הגמרא לשנן את מה ששמע, ונוכח שבחפזונו לא דייק בדברי התוספות, והם אמנם

זה עתה התקבל ואינו כשיר להיבחן. אבל בהתרגשות ובתכונה הרבה הדבר נשכח ממנו וה'חזון איש' כבר הושיבם סביב השולחן וישב ביניהם וכבר איחר את המועד. האחד נשאל וענה, וה'חזון איש' כל כך נהנה ושיבח את התשובה והרחיב בה, הכביר דוגמאות וחילק ביניהן והיו הדברים מאירים ושמחים. שאל נער נוסף, והתשובה קלחה. ומה אם יהיה המקרה שונה במקצת, שאל, חומר למחשבה. והאמת, התשובה מדויקת מדברי התוספות. "הבה נשמע", אמר לתלמיד החדש.

אפשר היה לחתוך את השקט בסכין. הבחור ישב נבון, לא ידע מה קא אמרי רבנן.

וה'חזון איש' מבהיר: הנה, אמרנו כך וכך. אם נוסיף עוד פרט, הרי ישתנה המבט -

שום מבט לא השתנה, נשאר זגוגי כשהיה. ה'חזון איש' קלט שיש כאן בעיה. בנימה אבהית אמר בעצמו את התשובה, סיכם את העניין, מבלי להתיק מבטו מעיני הבחור. כשסיים, אמר: "תביא בקשה מסכת קידושין". הבחור קם, ניגש לארון והביא את המסכת. "בוא, שב נא ליד" זזו, פינו לו מקום.

פתח ה'חזון איש' בדף ל: והקריא, כשהוא מסביר משפט אחרי משפט: "תנו רבנן", חכמים למדו, "ושמתם", בקריאת שמע נצטוונו על לימוד התורה, "ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם" (דברים יא, יח). הגמרא דורשת לשון נוטריקון: "סם תם", היינו רפואה מושלמת, "נמשלה תורה כסם חיים". משל לאדם שהיכה את בנו מכה גדולה והניח לו רטייה על מכתו. ואמר לו: בני, כל זמן שהרטייה הזו על מכתך אכול מה שהנאתך ושתה מה שהנאתך ורוחץ בין בחמין בין בצונן, ואין אתה מתיירא. ואם אתה מעבירה, הרי הוא מעלה מוגלה. כך הקדוש ברוך הוא אמר להם לישראל: בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין. ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו, שנאמר: "הלוא אם תיטיב, שאת" (בראשית ד, ז) [ופירש רש"י: אם תעסוק בתורה שנקראה "לקח טוב" (משלי ד, ב), תתנשא על יצרך]. ואם אין אתם עוסקים בתורה אתם נמסרים בידו, שנאמר (בראשית ד, ז) "לפתח חטאת רבץ". ולא עוד, אלא שכל משאו ומתנו [של היצר הרע] בך, שנאמר (שם) "ואליך תשוקתו". ואם אתה רוצה אתה מושל בו, שנאמר (שם) "ואתה תמשל בו" -

קרא והסביר באופן מתוק מדבש ונופת צופים. כשסיים קירב את הגמרא הפתוחה אל הנער. "הבנת", שאל ברוך. הנער הנהן בראשו. "אז תחזור, בבקשה", והצביע על תחילת הקטע. והנער, כאילו למדו בחברותא, כאילו אין כאן מנהל וחברים, רק הוא וה'חזון איש' והעיניים המאירות והחום הקורן. קרא והסביר, וה'חזון איש' אינו גורע ממנו עיניו. והעיניים מדברות, מתפעלות, מדרבנות, תומכות, אוהבות, מביעות אמון, מעודדות. סיים לקרוא את הקטע, וה'חזון איש' יצא מגדרו: "לא יאמן! פעם אחת שמעת, וכזה קטע ארוך, וכבר חזרת בכזו רהיטות! מובטחני בך שתהיה לגדול בישראל!". אח, כמה קרנו פניו! כמה עלתה קרנו בעיני בני כיתתו!

חלפו כמה שנים. כידוע, מתחילים את ההקפות בישיבת פוניבז' לאחר סעודת החג בליל שמחת תורה. בני ברק היתה אז עיר קטנה, והרב רוזנשטיין עלה להיכל הישיבה לשמוח עם תלמידיה בשמחת התורה.

יש קהילות בהן מוכרים אמירת פסוק "אתה הראת" שלפני ההקפות בסכומי כסף נכבדים לצרכי מצווה או לקופת הקהילה. בישיבה מוכרים את הפסוקים בדפי גמרא אותם מתחייבים הזוכים ללמוד בשנה הקרובה בנוסף לסדרי הישיבה. פתחו במאה ועלו למאתיים, לשלוש מאות וארבע מאות. "חמש מאות" קרא בחור, וזכה. שמו הוכרז, נשמע מוכר. נקרא לעלות ולומר פסוקו והרב רוזנשטיין נרעש: אכן, הבחור ההוא, מילדי טהרן. לא יכול להיות. הרי לא ידע צורתא דשמעתא, לא היה לו סיכוי לשרוד בישיבה קטנה בלי התמיכה שהמנהל ארגן עבורו בתלמוד תורה. איך הגיע לפוניבז', שאלה אחת. ואיך הרהיב לקבל על עצמו לימוד חמש מאות דפי גמרא, בנוסף לסדרי הישיבה!

"חייב אדם להקביל פני רבו ברגל" (סוכה כז:); והרב רוזנשטיין עלה למחרת לבית ה'חזון איש'. שאל: הרב זוכר אותך מאורע? "

"ודאי, איך אפשר לשכוח", השיב לו ה'חזון איש'.

"ובכן, אמש ראיתי את הבחור בפוניבז', וקנה אמירת 'אתה הראת' בחמש מאות דפי גמרא. היאומן?! "

אמר ה'חזון איש': "בערב החג שלח הרב מפוניבז' שרצונו להיוועד עמי באסרו חג. אשתדל לברר את העניין".

למחרת היום הגיע אחד מתלמידי ה'חזון איש' להרב רוזנשטיין והודיע שנשלח לקראו.

הרב רוזנשטיין מיהר לבוא וה'חזון איש' אמר: "שאלתי את הרב מפוניבז'. שמע את שם הבחור, והכביר בשבחו: לא פסיק פומיה מגרסא, וכבוד סוד שאינו מאבד טיפה. חמש מאות דף? מלתא זוטרתא זוטרתא לגבינו!".

המילים נעתקו מפי הרב רוזנשטיין. הלוא הבחור לא ידע מאומה! שאל החזון איש: "הזוכר אתה איזה דף למדנו?".

"ודאי, וכי אפשר לשכוח? קידושין דף ל: ".

"ובכן, באותו עמוד כתוב שדברי תורה נמשלו לאש, שנאמר: 'הלא כה דברי כאש נאום ד', וכפטיש יפוצץ סלע' (ירמיה כג, כט). טבע האש לשנות לשרוף ולאכל - 'היחתה איש אש בחיקו, ובגדיו לא תשרפנה' (משלי ו, כז). הבחור קרא קטע גמרא ונפשו הזדככה ולבו נפתח. יש בגמרא קדושה מיוחדת, 'הוא יפתח לבנו - בתורתו', על ידי תורתו! 'וישם בלבנו' על ידה 'אהבתו ויראתו'. הבחור קרא דברי הגמרא, והיה לאדם אחר! ומי יודע", הוסיף ה'חזון איש' - אם התנאים הקדושים שגרסו ברייתא זו לא כיוונו אליו ברוח קדשם!".

והסיפור לא הסתיים. הרב רוזנשטיין סיפר, שכעבור כמה שנים נקלע לישיבה, וראה שנושאים ונותנים ומפלפלים בדברי אחד המחברים האחרונים. התעניין, וראה שהמחבר הוא אותו נער מניצולי טהרן. סיפרו שהקים בית נאמן והוא מרביץ תורה בישיבה נודעת ומחבר ספרים בהיקף בקיאות ועומק עיון ובהירות עצומה, והם אבן יסוד בלימוד הסוגיה. במשך השנים חיבר סדרת ספרים על כל המסכתות הישיבתיות, ויש לו תלמידים אינספור מפיו ומפי כתבו.

"רק לחשוב", אמר לי הרב רוזנשטיין, "רק לחשוב מה היה, לו היה ה'חזון איש' מתעלם ממנו במבחן! לא לעג ודחייה, חס וחלילה. רק השלמה עם אי ידיעתו, וחוסר התייחסות!

(מתוך ספר 'מקרבן לתורה' הגדה של פסח)

האירוע התרחש בעיצומה של שמחת חתן וכלה ועורר מהומה רבה. כאשר היו החתן והכלה בחדר הייחוד עבר לפתע ביניהם עכבר! ולא סתם עכבר אלא עכבר גדול, ולא סתם גדול אלא עכבר גדול ושחור! למותר לציין שהכלה איבדה עשתונותיה וממש יצאה מכליה, עד שראתה בכך סימן לא טוב, שכביכול הזיווג הזה אינו שלה, ו... סירבה לצאת אל האולם

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בסיפור מופלא על מרן ה'קהילות יעקב' זצוק"ל

"והַגִּדְתָּ לְבִנְךָ" (שמות י"ג, ח')

והטיל את העכבר לתוך חדר הייחוד, כדי שבכך תתקיים ה'תגרא' שעליה דברו חז"ל, אבל מעכשיו ואילך הכל יהיה בסדר בעזרת ה', ותזכו להעביר את חייכם בנחת ובשמחה ומתוך מזל טוב'.

"דבריו של הסטייפלער השפיעו באופן מידי על הכלה, והכל שב על מקומו בשלום", סיפר הגר"ח.

מי אנחנו שנצטרך לאשר את חכמתו של גאון הגאונים, אבל ברור שהייתה בכך חכמה רבה, והסטייפלער הבין את מה שאף אחד מהפסיכולוגים לא הבין, וידע שהם אינם מצליחים לשכנעה מפני שהם הולכים נגדה ולכן היא 'מתחפרת' בדעתה יותר ויותר.

רק משהסכים מרן זצוק"ל לדבריה, ואמר לה שהיא צודקת בחששותיה, הצליח להחזירה לשיקול הדעת, ואז הזכיר לה את עניין התגרא.

רבים שואלים אותי: איך צומחים ונעשים "הרב אלישיב". אינני יודע להשיב איך נהיים הרב אלישיב, אך אספר מעשה אחד שממנו ניתן ללמוד הרבה.

רבינו זצוק"ל לא הסיח דעתו מהתורה. למעלה מחמישים שנה עקבתי אחריו בהרבה מצבים, וראיתי שתמיד כשנאלץ לעסוק

גדולי ישראל בכל הדורות נודעו בחכמתם ובבינתם היתירה. נספר כאן דבר מופלא על מרן ה'קהילות יעקב' זצוק"ל, ששמעתי בשם גיסי מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א.

האירוע התרחש בעיצומה של שמחת חתן וכלה ועורר מהומה רבה. כאשר היו החתן והכלה בחדר הייחוד עבר לפתע ביניהם עכבר! ולא סתם עכבר אלא עכבר גדול, ולא סתם גדול אלא עכבר גדול ושחור! למותר לציין שהכלה איבדה עשתונותיה וממש יצאה מכליה, עד שראתה בכך סימן לא טוב, שכביכול הזיווג הזה אינו שלה, ו... סירבה לצאת אל האולם, שם המתינו לה קרובות משפחה וכל חברותיה. משהגיעה השמועה להיכל השמחה הגיעו אנשים מכובדים וניסו להרגיעה ולשכנעה שאין בכך מאומה, אך העלו חרס בידם.

גם כשהביאו למקום אנשי מקצוע בתורת הפסיכולוגיה שניסו אף הם להסביר לה שהיא טועה, לא הצליחו ליישב את דעתה, הכלה עמדה על דעתה וטענה שהעכבר אינו מבשר טובות, ואף 'התחפרה' בעמדתה יותר ויותר.

"משיפרו את הדבר לאבא שלי מרן זצוק"ל", המשיך הגר"ח קנייבסקי שליט"א לספר, "ביקש להביא את הכלה אליו. כידוע, הסטייפלער לא קיבל נשים, אבל במקרה הזה הוא קרא לכלה ואמר לה דברים כדלהלן: 'דעתי האישית היא שאת צודקת בדבריך, ובוודאי שאפשר לראות בעכבר שחור שנכנס לתוך חדר הייחוד כדבר נורא. אני סבור שהפסיכולוגים שאומרים לך שאת טועה - טועים בעצמם'. וכך חזר מרן זצוק"ל לשוב ושוב על דבריו ואמר שהוא מצדיק את דברי הכלה.

"אבל" - - המשיך ה'קהילות יעקב' לומר לכלה, 'תשמעי גם מה שאומר לך עכשיו: את בוודאי מכירה את דברי חז"ל שאמרו שאין כתובה שאין בה מריבה, ואם חז"ל אמרו כך - הדברים צריכים להתקיים.

"והנה כפי שסיפרו לי, ההורים שלך והוריו של בעלך הם אנשים הגונים וישרים, עדיני לב ואצילי נפש, שאינם מסוגלים לריב, ולכן עד לרגע זה לא התעוררה שום מריבה בכתובתכם.

"אבל חז"ל הרי אמרו מה שאמרו, והדבר חייב להתקיים! בא הקב"ה

שיעשו זאת עבורו. ועם זאת, שנים-עשר יום לפני יום הנישואין חסרה לו צלילות הדעת הנדרשת כדי להשיב תשובה בעניין תחומין! הייתכן?!"

פניתי למרן הרב אלישיב ושאלתי אותו: "רבי, מה באמת פשר הדבר?"

והוא ענה בפשיטות: נאמר במסכת עירובין דף ס"ה שאב"י העיד על עצמו שאם אמו הייתה מבקשת ממנו לבשל דייסה לא יכול היה ללמוד באותו זמן!

והרי מה נצרך לעשות כדי לבשל דייסה? להכניס מעט סולת עם מים לתוך סיר ולהעמידו על גבי האש. זהו! ואם היה מתבקש לעשות זאת, הדבר היה מפריע לו ללמוד!

מדוע? כי הראש מונח בעוד משהו, שצריך לבשל דייסה, וזה מפריע לעיונה של תורה!

"מדוע, אפוא, מתפלא אתה על ה'נודע ביהודה' ששנים-עשר יום לפני חתונת בתו היה טרוד? הלוא ברור הדבר שכשיש עוד משהו אין עיון!", סיים מרן הגר"ש זצוק"ל.

(מתוך: הגדה של פסח 'חשוקי חמד')

בצרכי צבור, ברגע שהסתיים העניין הנחוץ חזר בשקיקה אל דף הגמרא, הוא ממש 'בלע' את דפי הגמרא, ללא היסח הדעת כלל. פעם נכנסתי אליו הביתה והנה אני רואה מכתב על השולחן. פתחתי את המכתב וראיתי שיש קושיא גדולה אותה שלח הגאון רבי משה מרדכי הלוי שולזינגר זצ"ל.

וכך כתב:

"הנה, ב'שו"ת נודע ביהודה' (מהדורה תנינא או"ח סימן נ) מובא, שפעם שאלוהו שאלה בעניין עירוב תחומין, וה'נודע ביהודה' השיב ואמר: 'כגון זו שאלה וצריכא עיונא, ואני היום טרוד בהכנה דרבה לנישואי בתי תחי' בר"ח הבא עלינו לטובה'. כלומר, קשה לי להשיב על השאלה כי אין לי צלילות הדעת מספקת עקב טרדת ההכנות לנישואי בתי.

"כמה זמן היה זה לפני החתונה? ובכן, בראש המכתב מופיע התאריך ח"י אב, והנוב"י כותב שהחתונה תיערך בראש חודש אלול, כלומר, שנים-עשר יום לפני החתונה.

"ה'נודע ביהודה' ודאי לא התעסק בבישולים ובהכנת סעודת הנישואין, לא דגים ולא קומפוט - היו לו מספיק עוזרים ומסייעים

דקה מתוקה 60 שניות על הדף היומי

עם הרב אברהם פוקס

איזו הלכה מיוחדת נפסקה לרשב"י?

מעשה רוקח כתב ליישב, על פי דברי הגמרא בשבת (יא:): מפסיקין לקריאת שמע, ואין מפסיקין לתפלה. אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא כגון רבי שמעון בן יוחי וחביריו, שתורתן אומנותן. אבל כגון אנו - מפסיקין לקריאת שמע ולתפלה. א"כ, כשאותו תלמיד הלא הוא רשב"י שאל את רבי יהושע אם תפילת ערבית רשות או חובה ענה לו רבי יהושע שעבורך זה רשות, אבל אחר כך כששאל השואל, שלא היה זה רשב"י אמר לו שעבורו זה חובה, ולכן מציינת זאת הגמרא בסוף אותו מעשה, ואותו תלמיד רבי שמעון בן יוחאי הוה.

ברכות דף כז

ואותו תלמיד רבי שמעון בן יוחאי הוה

בסיפור עם רבי יהושע ורבן גמליאל, צריך להבין איך רבי יהושע הכחיש את דבריו הראשונים שאמר רשות, ובבית המדרש אמר לר"ג שאין מי שחולק עליו שאמר חובה, ואין לומר שחזר בו באמת זה אינו שהרי הלכה כרבי יהושע דאמר רשות, וכן כתבו התוספות, ומה הוא שמסיימת הגמרא בסוף כל המעשה בדף הבא, ואותו תלמיד רבי שמעון בן יוחאי הוה, מה נפק"מ. ובספר

האזינו מידי יום בקו השיעורים של 'דרשו'

077-2222-666 שלוחה 3/3

**אני יושב בביתי, לפתע נשמעות דפיקות בדלת. אני פותח את הדלת ו...
על המפתן עומד ערבי עם כאפייה ושפם גדול. הנשמה שלי יוצאת מרוב
פחד, ואני שומע את הערבי אומר לי: "רגע! רגע! תירגע! בסך הכל באתי
לבקש ממך טובה. כמוכן, רק אם לא קשה לך. אני רוצה שתלווה לי 400
אלף שקלים לשבוע ימים", האם יש מישהו שילווה לו?**

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל על מציאת חן

"דְבַר נָא בְּאָזְנֵי הָעָם" (שמות י"א, ב')

בגמרא (ברכות ט.): "דבר נא באוזני העם - אמר דבי רבי ינאי, אין נא אלא לשון בקשה - אמר ליה הקדוש ברוך הוא למשה: בבקשה ממך, לך ואמור להם לישראל, בבקשה מכם, שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב, שלא יאמר אותו צדיק: 'ועבדום ועינו אותם' קיים בהם, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם."

וקשה, וכי לא די במה שהקב"ה הבטיח "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", איזה צורך יש בנימוק "שלא יאמר אותו צדיק", וכי ההבטחה של הקב"ה תלויה באמירתו של מישהו?

ומבאר רבי שלמה גנצפריד זצ"ל, בעל ה'קיצור שולחן ערוך', בספרו 'אפיריון', בשם הדובנער מגיד זצ"ל, כמוכן באמצעות משל:

בחור צעיר השכיר עצמו לעבודה בשדה, וכעבור חודש ימים בא בעל השדה לשלם לו ונתן לו שטרות כסף. אבל מה? השטרות היו מקומטים ובלויים, כדרכם של שטרות שעוברים מיד ליד.

כעס הבחור על בעל השדה: "מדוע אתה נותן לי סמרטוטים כאלה?! וכי אין לך לב? עבדתי בשדה שלך חודש שלם ואתה מביא לי כאלה 'שמאטעס'?!".

ניסה בעל הבית להרגיע את רוחו והסביר לו: "האם זה שמאטעס? אתה יכול להיכנס לכל חנות לקנות ב'שמאטעס' האלה בלי שום בעיה". אבל הבחור עמד על שלו: "אני רוצה שטרות נורמליים".

ראה בעל הבית את המצב העגום, הלך לאבי הנער ואמר לו: "אני נותן לו שטרות כסף והוא זורק לי אותם בפנים וצועק: 'זה שמאטעס'. תעשה לי טובה, תסביר לבן שלך שאלו שטרות טובים, הוא לא קולט".

אמר לו האב: "אני עצמי מבין ויודע שהשטרות הללו תקינים לגמרי, אבל מה אפשר לעשות, לבן שלי אין דעת, הוא חושב ששטרות מקומטים אינם שווים. במטותא ממך, תן לו שטרות חדשים ונקיים, שגם הוא יבין שהכל בסדר. לא די בכך שאני אבין, צריך שגם הוא יבין".

אומר המגיד מדובנא: אמר הקב"ה "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", מהו "רכוש גדול" - האם הכוונה לכסף ולזהב?! האם זה מה שחשוב ליהודי?! לא ולא! "רכוש גדול" זו התורה, המצוות. עם ישראל

יוצאים ממצרים "ברכוש גדול" - עם מ"ט שערי קדושה, עם אמונה גדולה.

אכן, זה העושר האמתי. אבל "יאמר אותו צדיק" - אברהם אבינו ע"ה, האבא שלנו: אני עצמי, כמוכן, מבין ויודע מהו "רכוש גדול", אבל הבנים שלי היו עבדים במצרים, הם היו שקועים בגשמיות ואינם מבינים מהו הרכוש הגדול האמתי, הם חושבים ש"רכוש גדול" זה כסף וזהב...

לכן, כדי "שלא יאמר אותו צדיק 'ועבדום ועינו אותם' קיים בהם, 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' לא קיים בהם", כי הם לא מבינים מהו "רכוש גדול" וסבורים שזה כסף וזהב, על כן אמר להם הקב"ה: "וישאלו איש מאת רעו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכל זהב".

מרן הסטייפלער זצוק"ל ביאר, כי ביציאת מצרים ראו שלטון נוסף של הקדוש ברוך הוא - ראו שה' יתברך בעל הבית על החן! אם הקב"ה נותן לאדם חן בעיני הבריות - יש לו חן בעיניו, ואם הקב"ה אינו נותן - לא יעזור לו שום דבר! הוא לא יישא חן, גם אם יעשה את כל ההשתדלויות שבעולם לנשוא חן. לכן, רק מכיון שה' נתן את חן העם בעיני מצרים, לכן "וישאלום וינצלו את מצרים" (יב, לו). המצרים היו שונאים מושבעים של בני ישראל. הם ידעו היטב שכל

המכות שניתכו על ראשם הם בגלל הידאלאך האלו... הם הבינו שכל הצרות נגרמות להם בגלל היהודים, ושנאו אותם בכל לבם! הבה נתאר לעצמנו מצב מבעית שכזה: אני יושב בביתי, לפתע נשמעות דפיקות בדלת. אני פותח את הדלת ו... על המפתן עומד ערבי, א אראבער, עם כאפייה ושפם גדול... הנשמה שלי יוצאת מרוב פחד, ואני רץ לצלצל למשטרה: "הלו! הצילו! הצילו! ערבי בדלת שלי"...

לפתע אני שומע את הערבי אומר לי: "רגע! רגע! תירגע! אל תדאג! לא באתי, חלילה, לעשות לך רעה! בסך הכל באתי לבקש ממך טובה. כמוכן, רק אם לא קשה לך. אני רוצה שתלווה לי 400 אלף שקלים לשבוע ימים. בתחילת השבוע הבא אחזיר לך את הכסף"... האם יש מישהו שילווה לו? על פי דרך הטבע אף לא אחד יסכים להלוות לו לא 400 אלף שקלים, לא 40 אלף שקלים, ואפילו לא ארבע מאות שקלים! כך יתנהג כל אחד ששכל ישר בקדקודו! והנה, במצרים עומדים היהודים השנואים על פתח בתיהם של המצרים ובפיהם בקשה מוזרה: "מוחמד! תוכל להשאיל לי את שעון הזהב התלוי שם על הקיר? את השעון הכבד, שמשקלו עשרה קילוגרם זהב טהור, זה שירשת מסבא של סבא שלך?". והמצרי משיב: "כן! בבקשה! בכבוד!".

ולאחר מכן מוסיף: "יש עוד משהו שאתה צריך? בבקשה, קח"... הרי חז"ל (בכורות ה:): אומרים, שלא היה אדם אחד מישראל שלא יצא עם פחות מתשעים חמורים לובים טעונים בכספה וזהבה של מצרים...

איך קרה דבר כזה? איך ייתכן שהמצרים שכל כך שנאו אותנו, יותר ממה שאנחנו שונאים את הערבי שדפק בדלת, הסכימו להשאיל ליהודים את כל כספם וזהבם, עד כדי כך שבני ישראל רוקנו את

מצרים ועשו אותה כמצולה שאין בה דגים!? התשובה היא: "וה' נתן את חן העם בעיני מצרים!" הקב"ה הינו שליט על החן! אם הוא רוצה שיהיה לאדם חן, יהיה לו חן גם אם זה מעל ומעבר לכל היגיון, גם אם זה לא נתפס בשכל האנושי! וגם להיפך.

אם הקב"ה אינו נותן את החן לא יעזור כלום. גם אם תעשה את כל ההתייפויות שבעולם - לא יהיה לך חן! לפני מספר שנים באתי לחנות כובעים לקנות שם קאפעלוטש (כובע). עמדו שם שלושה בחורים - האחד היה מעוניין לקנות כובע, והוא הביא אתו את שתי החברות שלו, מסדר א' ומסדר ב', כדי שיראו איך הכובע עומד עליו... הרי צריך שהכובע יעמוד בדיוק 'ככה' ולא ככה'... צריך לבדוק שהוא עומד מושלם, כמו הריבוע של התפילין...

מה אומר ומה אדבר? המוכר אמר לי שהם נמצאים כבר שעתים בחנות... שאלתי את הבחור לשם מה כל הסיפור הזה עם הכובע, והוא ענה לי: "מה כבודו רוצה? אני אוהז בשידוכים! אינני יכול להיראות כמו ליצן! אני צריך להיראות במיטבי, אני צריך לשאת חן"... אי! אי! אי! שוטה שבעולם! האם אתה בעל הבית על החן? האם אתה יכול ליצור חן? הקב"ה בעל הבית על החן! ברצונו יהיה לך חן וברצונו לא יהיה לך, גם אם תעשה את כל ההשתדלות! גם את זאת ראו ביציאת מצרים: הקב"ה הינו בעל הבית על החן! מורעדיג! מורעדיג!

(מתוך ספר 'יחי ראובן' - הגדה של פסח)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

* חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

באחת מנסיעותיי לחוץ לארץ נזדמן לי מקום מושבי שבמטוס ליד יהודי שאינו שומר תורה ומצוות. אדם זה, כפי שסיפר, היה מהנדס גדול, וגם פרופסור לא קטן... ובקיצור, איש מדע שחושב שיודע הכל ומבין בהכל. היה חסר לו ב'השכלתו' רק למצוא יהודי כמוני שנראה רב גדול עם זקן גדול

לקט מיוחד על 'והגדת לבנך' ולהבדיל בין הקודש לחול

"והגדת לבנך" (שמות י"ג, ח')

באחת מנסיעותיי לחוץ לארץ נזדמן לי מקום מושבי שבמטוס ליד יהודי שאינו שומר תורה ומצוות. ואדם זה, כפי שסיפר לי בתוך הדברים, היה מהנדס גדול, וגם פרופסור לא קטן... ובקיצור, איש מדע שחושב שיודע הכל ומבין בהכל.

היה חסר לו ב'השכלתו' רק למצוא יהודי כמוני שנראה רב גדול עם זקן גדול, ולהטיח בו את טרונותיו על הרבנים ושאלותיו על התורה וההלכה.

"למה אתם, הרבנים!", פנה אלי הפרופסור, "לא יכולים להתגמש קצת עם ההלכה? מה יש? קצת גמישות, ולא תרחיקו כל כך את החילונים..."

עניתי לו: שאלתך אכן דורשת הסבר, אך קודם נניח מעט את שאלתך וספר לי מה מקצועך?

- "אדריכל ומהנדס", השיב והוסיף: "וכעת אני בדרך לחו"ל, להביא תכנית של בנין רב קומות, שהוא פרויקט מיוחד".

- התוכל בבקשה להראות לי את התכניות שהינן, מן הסתם, בתיק הנמצא לידך? שאלתי אותו.

- "בבקשה... אבל מה כבר יוכל כבוד הרב להבין במבט חטוף על תכנית מורכבת ומסועפת?"

- אמת היא שלא אוכל להבין הרבה, אבל להתרשם קצת מעבודתך עם קצת תוספת הסברים אוכל להבין משהו.

האיש התרצה והוציא בהנאה גלויה צרור ניירות. הוא פרש לפניי דפים על גבי דפים. הוא מתאר ומסביר, ואני מגלה התעניינות מעמיקה בתכניות. משתפסתי מעט במה מדובר ביקשתי ממנו: כעת תן לי שקט בבקשה שניים שלושה רגעים להתבונן בתכניות.

קימטתי את מצחי, כאדם שמבקש לעיין בעיון נמרץ... ונטפלתי לאחד מהקווים המסמנים אחד מיסודות הבניין, שהלכו ובאו בקווים לא ישרים.

לאחר כמה רגעים הרמתי את ראשי ושאלתי: תאמר לי בבקשה, מדוע הקו התחתון שנמצא בפינת דרום-מזרח לא יכול לנוע מעט לכיוון מזרח... וכשיהיה ישר גם יהיה יפה יותר, ופחות מסורבל? מה יש, קצת גמישות פה וקצת גמישות שם, והכל יראה יותר טוב?

- "ממתי רבנים מבינים בהנדסה?!", השיב לי בלגלוג, "הרי כל הכוח והחוסן של הבניין תלוי בעיקר באותם קווים, וכל תזוזה של מילימטר

אחד מסכנת את הכל!

"חוקי ההנדסה חדים וברורים ואין לסור מהם ימין ושמאל כמלא נימה", סיים את תוכחתו הנוקבת.

- וממתי מהנדסים מבינים בהלכה?! השבתי לו כגמולו, הרי כל קיום העולם תלוי בקיום התורה, וכל חוקי התורה שניתנה משמים מיד ה' מלאה חוקים ברורים, ואיך מלאך לבך לתמוה למה אין גמישות פה ושם...

כשאני מבקש גמישות בסך הכל על בניין אחד, ורק על חכמה של מהנדס בשר ודם אחד, ששבועות מספר או חודשים בודדים עמלת על תכנונם, הינך כה סר וזועף, ותורתנו שניתנה לפני אלפי שנים, כאן אתה מבקש מהרבנים המופקדים על שמירת ההלכה שיתערבו בחוקי ה' ויגלו גמישות'...

עוד אמרתי לו - אספר לך סיפור:

פעם היה ילד בן עניים שאסף פרוטה לפרוטה עד שהגשים את חלומו שיוכל לקנות נעליים חדשות לכבוד חג הפסח. כשצרור מטבעות בידו הלך אל השוק הערבי שבו הייתה סחורה בזול, ומצא נעליים כלבבו, אלא שלמרבה הצער רק נעל אחת התאימה אל הרגל ואילו השנייה מיאנה להתלבש על הרגל.

הסוחר הערבי שהבחין בצערו של הילד ניסה את כל האפשרויות להתאים את הנעל, ומשלא הועילו כל הדברים אמר לבסוף לילד:

לאחר כמה רגעים הרמתי את ראשי ושאלתי: מדוע הקו שנמצא בפינת דרום-מזרח לא יכול לנוע מעט לכיוון מזרח... מה יש, קצת גמישות פה וקצת גמישות שם? - "ממתי רבנים מבינים בהנדסה!?", השיב לי בלגלוג

השיב לו מרן, שתמיד עמדו לנגד עיניו דברי הגמרא (סוכה כח:): "שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן, גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל, קטן שבכולן רבי יוחנן בן זכאי", ובהקדמת הרמב"ם, כשמונה את כל מעתיקי השמועה החל מ"משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'", כותב: "הלל ושמאי ובית דינם קיבלו משמיעה ואבטליון ובית דינם, ורבי יוחנן בן זכאי ורבן שמעון בנו של הלל הזקן קיבלו מהלל ושמאי ובית דינם".

על אף שהוא היה הקטן שבכולם זכה רבי יוחנן בן זכאי להיות מעתיק השמועה ומוסר המורשה לדורו ולאחריו. לאחר מכן הוסיף מרן: "ואל תתמה על כך שהרי ישיבת וואלוז'ין, שהיא הייתה אם כל חי לעולם של תורה, וזכתה ובראשה עמדו גאוני עולם ומצוקי תבל, מרנא ורבנא הגר"ח מוואלוז'ין וממשיך דרכו - בנו רבי יצחק מוואלוז'ין, ורבי אלעזר יצחק ועוד, זכר צדיקים וקדושים לברכה לחיי העולם הבא, ואף על פי כן הם לא כיהנו שנים מרובות; והיחיד שזכה להיות כיובל שנים על ממלכתו ולהיות ראש הישיבה של כמעט כל ראשי הישיבות בדור האחרון שלפני השואה היה הנצי"ב מוואלוז'ין - שכידוע, בזמן בחרותו היה חלש בכישרון מאוד ורק בכוח ההתמדה שעמד לו זכה לכל זה.

(הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א)

למשמע הקולות והברקים קפצו בני הכפר מעל מיטותיהם

אחד מיסודות היהדות הוא להבדיל בין קודש לחול, בין המותר והאסור, שחלילה לא ישמשו בערבוביה, והדברים יומחשו באמצעות המשל הבא:

כפרי אחד גדל את ילדיו הרכים יחד עם שאר ילדי הכפר, אך משגדלו ובגרו החליט החלטה נכונה: ילדיו לא יצאו עגלונים פשוטים כשאר חבריהם, אלא בכוחם להתפתח יותר ולהיות למדנים כילדי

"יש לי פתרון עבורך - אם תרשה לי אחתוך מעט מהאצבע של הרגל והנעל תתלבש היטב..."

לכך נדמו כל השוטים המבקשים להתאים את התורה לרוח הזמן, ואינם מבינים שצריך להתאים את הזמן לרוח התורה כשם שצריך להתאים את הנעל אל הרגל ולא את הרגל לנעל.

(הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל)

היה זה באחד מימי חול המועד פסח. נכנסתי עם חותני הגאון רבי יעקב רוזנטל זצ"ל, אל בית מרן הרב שך זצוק"ל להקביל פניו ברגל. מרן זצוק"ל חיבב וכיבד מאוד את הגר"י זצ"ל, אשר גדל בירושלים אצל תלמידי מרנא המהרי"ל דיסקין זצ"ל. הוא פנה אלי ואמר בהדגשה: "ער איז א איד פון א פריערדיגער דור" (הוא יהודי מדור קודם).

ביטוי זה שמעתי ממרן בהזדמנויות שונות, וניצלתי את אוירת החג לשאול מהי הייחודיות שישנה ביהודי מדור קודם.

אחרי מחשבה של דקות אחדות נענה מרן זצוק"ל ואמר: "גם בדור הזה ישנה אהבת תורה ויראת שמים, אבל ישנה בלב תפיסת מקום של דברים נוספים. יהודי מדור קודם הוא יהודי שכל מה שאינו נוגע לתורה וליראת שמים אינו תופס מקום בלבו כלל".

שאלתי: האם יש לנו עצה לחנך גם בדור הזה למעלה זו.

מורי חמי זצ"ל שמע את השאלה וביקש רשות לענות עליה. כשהורשה כמובן, אמר כך: "בהגדה של פסח אומרים 'והגדת לבנך... לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך'. בדרך צחות אפשר לפרש כך: 'והגדת לבנך' - רצונך להגיד ולחנך את בנך, 'לא אמרתי' - לא באמירות ודיבורים תחנך אותו, אלא כיצד תחנכו? 'בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך' - אם אתה תהיה הדוגמה האישית לכל מה שאתה רוצה שהוא יעשה אז תצליח להעביר לו את התורה, לחבבה עליו ולהשרישה בלבו".

מרן זצוק"ל שמע את התשובה, התרומם מעל כיסאו ואמר בהתרגשות: "דאס איז אייכט פון א פריערדיגער דור (גם תשובה זו היא תשובה של יהודי מדור קודם). בדור הזה חושבים שמחנכים בדיבורים. אנשי האמת של הדור הקודם ידעו מהי צורת החינוך האמתית".

(הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א)

סיפר לי אברך מירושלים ששמע את דרשת מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל בכנס חינוך שאמר: "בכל ימי שנות כהונתי כמלמד נערי ישראל, מעולם לא חיבבתי במיוחד את בעלי הכשרון, ולא דחיתי את החלשים שבהם".

אותו אברך נדהם. הוא שלח שליח לראש הישיבה לשאול לפניו: "כיצד זה יתכן? הן לכל מלמד ולכל אבא יש ילדים משני הסוגים, ובאופן טבעי הדעת והרגש נוטה יותר לכיוון המוצלחים ויורדת בהתאם כלפי מי שאינו מוצלח".

שמעתי דבר נפלא מפי הרה"ג רבי חנא קלצקי זצ"ל, מהעיר לייקווד: אחד מתושבי ראדין היו שגורים על פיו כל העת סיפורי מופתים ונסים; ובעוד שכולם היו נהנים לשמוע את נפלאותיו, היה אחד שנמנע במכוון לשמעו. היה זה הגאון הצדיק רבי משה לנדינסקי זצ"ל, ראש ישיבת ראדין

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

אלא שבשלב זה הוא הרגיש בנו, והתבקשנו לסגור את הדלת... לאחר דקות ספורות שמענו שוב את קולו של המשגיח הקורא לנו להיכנס. כשנכנסנו הכל כבר עמד חזרה על מקומו, כאילו לא ארע דבר...

מחזה זה גילה לנו טפח כיצד הייתה נראית עבודתו המופלאה, התמה, צרופת האמונה של המשגיח רחוק מעין רואים. עד זקנה ושיבה, ללא ליאות, היו כל חייו מקשה אחת של עבודת האמונה, של המחשת יציאת מצרים ונפלאותיו של הקדוש ברוך הוא, ולהחיות את המסר והתכלית של "וידעתם כי אני ה'!"

מרחן החזון איש' זצוק"ל, באחת מאגרותיו (חלק א אגרת יד), תולה את עצם אהבת התורה המופלגת לה זכה בזכות עבודת האמונה אותה סיגל לעצמו כדרך חיים. וזה לשונו: "רוב הרגלי, לערוך את החיים, בוודאות גמורה של שלושה עשר העיקרים שעם ישראל עליהם נטעו, הקנו לי אהבת התורה בלי מצרים!"

קטע קצר זה הוא גילוי מדהים ומרעיש מצפונות לבו של החזון איש'. הן ידוע לכל גודל עמלו ויגיעתו בתורה עד כלות הכוחות ממש. אבי מורי שליט"א מספר, כי היו פעמים לא מעטות שמצאווה נפול על הרצפה במרכז חדר הלימוד שלו, כשהוא ממלמל באפיסת כוחות: "זהו, נגמרו הכוחות!"

אין ספק שכדי להגיע לדרגות עצומות כאלו נדרשת אהבת תורה מופלגת. כאן מגלה לנו החזון איש' מהיכן שאב כאלו עוצמות של אהבת תורה, על ידי כך שערך את חייו והתאים הרגליו לחיות כל העת עם יסודות האמונה!

המשגיח, הגאון הצדיק רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל היה רגיל לספר בהתפעלות, כי בקלם היו אומרים בתפילת שחרית את ברכת 'עזרת אבותינו' במשך עשר דקות תמימות! זמן מוקצב זה, הבהיר המשגיח, לא היה מיועד עבור אותם המאחרים לבוא כדי שיוכלו להצטרף לתפילת שמונה עשרה עם הציבור. אלא המטרה הייתה שהחניכים יוכלו לומר את המילים מתוך נחת, מתוך התבוננות ויישוב הדעת.

כדי שישבו אל לבם את היסודות המופלאים שנוכחים שם, וטומנים בחובם את כללי יסודות האמונה: "עזרת אבותינו אתה הוא מעולם. מגן ומושיע לבניהם אחריהם בכל דור ודור... אמת, ממצרים גאלתנו, מבית עבדים פדיתנו, כל בכוריהם הרגת, ובכורך גאלת..."

המשגיח התבטא פעם: "כאשר ה'שליח ציבור' דפק על העמוד כדי להורות על המשך התפילה, חשתי כאילו נטלו ממני עונג עצום... בהמחשה גשמית הייתי מצייר זאת כאילו הוציאו לי חתיכת בשר מהפה..."

עד כדי כך הייתה תחושת ההנאה שלו בעת אמירת 'עזרת אבותינו'. היא נסכה בו אושר עצום שהזניק ורומם אותו לפסגות!

לפני שנים רבות הגיע מאמריקה דודי, הרב שמואל רוזנהיים זצ"ל, לביקור בארץ הקודש. רבי שמואל היה בנו של מורנו רבי יעקב רוזנהיים זצ"ל, שהוכתר בתואר 'מורנו' על ידי גדולי ישראל, בהסכמת מרחן ה'חפץ חיים' זצוק"ל, הודות לפעולותיו הנשגבות.

רבי שמואל זכה בצעירותו להימנות על שומעי לקחו של המשגיח, ובהגיעו לביתנו ביקש אם נוכל לומר לו היכן מתגורר המשגיח, כי ברצונו ללכת ולבקרו לאחר שנים רבות שלא נפגשו. אני ואחי כילדים צעירים שמחנו עד מאוד על בקשתו, והצענו להתלוות אליו לבית המשגיח.

כשהגענו לבית שמענו תזוזות כלשהן בפנים, אך כשדפקנו פעם ופעמיים בדלת לא היה מענה. אחי הגאון רבי דוב שליט"א ניסה לפתח את הדלת לבדו, וכשהמשגיח הרגיש בכך אמר בקול: "נא לסגור את הדלת ולהמתין בחוץ".

את המראה המופלא שנגלה למול עינינו באותן שניות ספורות שהייתה הדלת פתוחה אינני מסוגל לשכוח לעולם - בסלון הבית עמדו סטנדרים בשני טורים ישרים זה מול זה, מסודרים בצורה מופתית. המשגיח הישיש עבר באמצע ותוך כדי הליכה אמר בהתלהבות: "הנה, ממש כך היה נראה קריעת ים סוף... כך עברו בני ישראל ביבשה בתוך הים..."

המשגיח, הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, היה מתבטא בשלמות האמונה שהאדם אמור לשאוף להגיע אליה היא לחיות את בורא עולם! לנשום את בורא עולם! כשהכוונה היא שההכרה הזאת תהיה בלתי נפרדת מהווייתו ומישותו של האדם, ובעקבותיה תהיה מיושמת על ידו בחיי המעשה.

המשגיח היה מעורר, כי הדרך להגיע לזה היא על ידי התבוננות בגבורות ה' שנעשו ביציאת מצרים, ובכך נתן להגיע להכרה מוחלטת שאין צורך לתור אחריה לראיות והוכחות נוספות, ואילו העסוק בחקירה שכלית, ראיות והוכחות - מהווה פגם באמונה התמה, האמונה שהועברה במסורת מדור לדור.

כידוע, לפני קרוב למאתיים שנה נמצאו שבעה עשר עמודי 'פפירוס' מצריים עתיקים, ובהם תיעוד של עשר המכות ויציאת מצרים שנכתבו על ידי אחד מחכמי מצרים בשם 'איפואר', בן התקופה ההיא. בשפה המצרית הוא מתאר כיצד המצרים מצדם חוו את המכות, ואת גודל ההרס והחורבן שנגרמו בעטיין במצרים ועוד.

בשנים המאוחרות יותר פענחו החוקרים את הדפים הללו והשוו את הכתוב בהם עם פסוקי התורה, ומאוד נפעמו להיווכח כיצד תיאורו של החכם המצרי תואם להפליא עם התיאורים הכתובים בתורה. לדוגמה, את מכת דם מתאר המצרי בין היתר כך: "מכות בכל הארץ, דם בכל מקום. האנשים נרתעים מלטעום, בני אנוש צמאים לדם." את מכת בכורות הוא מתאר: "הנהמה נשמעת בכל הארץ מעורבת בקינות. האמנם כן, הקטן והגדול זעקו, הלוואי ואמות".

היו שראו בגילוי המרתק הזה אמצעי שיכול לתת תוקף וחיזוק נוסף לאמתות התורה והאמונה, ולהוציא מלב הספקנים דברים הידועים מכבר. אך הגאון הצדיק רבי יצחק ירוחם בורדיאנסקי שליט"א, משגיח ישיבת 'קול תורה', מספר, כי המשגיח זצ"ל ממש נרעש למשמע הדברים, ולא רצה לשמוע שום תיאור ופרט מה'פפירוס': "שום ראיות מהטבע ומהמדע אינן שוות לאמתות הקבלה שבידינו! התורה והאמונה שעוברות אצלנו במסורת מדור לדור אינן זקוקות לשום ראיות והוכחות שהן אמת לאמתה!..."

בעניין זה שמעתי דבר נפלא מפי יהודי ישיש מופלג, מוותיקי תלמידי ישיבת ראדין, הרה"ג רבי חנא קלצקי זצ"ל, מהעיר לייקווד שבארצות הברית:

אחד מתושבי ראדין היו שגורים על פיו כל העת סיפורי מופתים ונסים, ובעוד שכולם היו נהנים לשמוע את נפלאותיו והגיגיו היה אחד שנמנע במכוון לשמוע. היה זה הגאון הצדיק רבי משה לנדינסקי זצ"ל, ראש ישיבת ראדין, שנודע בהיקף גדולותו התורנית, בצדקת מעשיו, שנינות וחרifות שכלו.

את הסיבה לכך נימק פעם רבי משה: "כשיש שולחן שמתנדנד צריכים לתקוע בו מסמרים כדי לחזקו ולייצבו, אבל כאשר השולחן איתן ויציב אין צורך במסמרים, המסמרים רק גורעים ומכערים אותו... כך מי שאמונתו איתנה אין לו צורך בסיפורי מופתים כדי להוכיח את צדקת דרכו, הוא בטוח בעצמו ואין לו צורך בשום ראיות

כשחזר לבית היה אומר ה'נודע ביהודה' "אינני מלווה את אליהו הנביא משום שאני רואה אותו. אני מלווה אותו בגלל שאני מאמין לאבותיי שסיפרו לי שהוא בא!..."

ואסמכתות לכך. כל המוסיף על האמונה היציבה והאיתנה שלנו רק גורע!"

במשפחתנו מסופר על הסבא, הגאון הצדיק רבי שמואל הלל שיינקר זצ"ל, מנכ"י הדעת שבירושלים, חתנו של מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, רבה של ירושלים, שהיה נוהג בכל ליל פסח להתחיל את עריכת הסדר בשאלה נוקבת: מה העניין שהצטוונו לספר את סיפור יציאת מצרים מאב לבן דווקא; ואפילו אם הבן תלמיד חכם גדול והאב עם הארץ, בכל זאת הוא חייב לשאול את

אביו 'מה נשתנה' והאב עונה לו כסדר ההגדה?

"המטרה היא", היה אומר רבי שמואל הלל, "להשריש אצל הילדים את האמונה בחוש, שהבן יידע כי לא מספרים כאן סתם סיפורי מתח. כאן מעבירים סיפור העובר אצלנו במסורת מדור לדור, מאב לבן. על ידי הסיפור כעת אנו ממשיכים את המסורת של דור אחר דור ובן אחר בן. לכן צריך שהבן ישאל והאב ישיב לו, כדי להעביר לו את הקבלה הברורה והישירה שקיבל אף הוא מאביו, והוא מאביו בכל הדורות הקודמים מזמן יציאת מצרים ממש.

כך גם כותב מרן ה'חזון איש' זצוק"ל באגרותיו (חלק א אגרת טו) דברים מלוטשים וחדים כתער: "אם כי העקרים של אמונות ודעות המקובלות וקבועות לנו יסודותם בעמק החכמה ומחקר המדע, אבל הדרך הישרה לפנינו היא ללכת בתום לב, ולהאמין אמונה שלמה ופשוטה. חובתנו להתרחק ממחקר ולאמת בלבבנו את כל העיקרים בפשוטם השגור בפי כל, חכם כהדיוט".

הגאון רבי צבי יחזקאל מיכלזאהן זצ"ל בספרו 'דגן תירוש ויצהר' מביא דבר נפלא בשם גאון ישראל, בעל ה'נודע ביהודה' זצוק"ל, רבה של פראג:

מדי שנה בליל הסדר, כאשר היו פותחים את הדלת לאליהו הנביא, היה נוהג ה'נודע ביהודה' לצאת החוצה לאחור אמירת 'שפוך חמתך' ללוות את אליהו הנביא כראוי עד לרחובה של עיר.

כשחזר לבית היה אומר לבני המשפחה והמסובים על שולחנו:

פעם בכמה זמן נערך מבחן? על כמה דפים? כמה שאלות הוא כולל? האם ילדים יכולים גם הם להיבחן?

כל מה שרצית לדעת על מבחני 'הדף היומי' • הרה"ג ר' ישראל ליוש, העומד בראש מערך המבחנים של 'דרשו', משיב על כל השאלות

לפנות למשרדי 'דרשו' ולקבל את המידע המלא, כנ"ל. אני יכול לעשות את המבחן בכל מוקדי הבחינה הפתוחים ביום שישי, או שאני חייב להיצמד למוקד מבחן קבוע? אפשר להיבחן בכל אחד ממוקדי הבחינה של 'דרשו' בארץ ובעולם. אין שום הגבלה בעניין זה, וגם אין צורך להירשם או להודיע מראש על שינוי מוקד המבחן.

כמה שאלות יש בכל מבחן?

כל מבחן כולל 30 שאלות. אבל יש גם מסלול ב', כך שבעצם חלק מהשאלות מפוצלות לשתי שאלות נפרדות, האחת כמסלול א' - ללומדים גמרא ורש"י, והשנייה כמסלול ב' - ללומדים המבקשים להיבחן גם על פירוש התוס'.

ברמת העיקרון, המבחן הוא על 30 דף ויש 30 שאלות, כך שעל כל דף יש שאלה אחת, אם כי קורה לפעמים שיכולות להיות שתי שאלות על דף אחד, וממילא יהיה דף שלא תופיע עליו שום שאלה במבחן.

אני חייב להודיע מראש באיזה מסלול אני מתכוון להיבחן?

לא. כל אחד יכול לעשות איזה מסלול שיחפוץ, ויש אפשרות לעשות חודש אחד מסלול א', וחודש אחר כך מסלול ב' וחוזר חלילה. אפשר גם להגיע למוקד הבחינה, לראות את השאלות ובמקרה והנבחן רואה שהוא אינו יודע לענות על השאלות בתוס', הוא יכול בהחלט להחליט שהפעם הוא עושה את מסלול א'.

כמה זמן נמשך המבחן עצמו? הוא נערך בשיטה אמריקאית או שמדובר במבחן רגיל?

מבחני 'הדף היומי' ב'דרשו' נערכים בשיטה הרגילה, כל אחד משיב על השאלות בכתב ידו ובשפה שלו. זאת, לפי בקשת הנבחנים שרבים מהם ביקשו בכל לשון של בקשה שלא נעבור למבחנים בשיטה האמריקאית.

זמן כתיבת התשובות במבחן משתנה כמובן בין אדם אחד למשנהו, כי מדובר ב-30 שאלות, ויש מי שמשיב באריכות, יש מי שמשיב בקצרה, יש מי שאין לו כל קושי להתנסח בכתב ויש מי שהדבר דורש ממנו יותר מאמץ.

על כל פנים, הזמן הממוצע נע בין חצי שעה עד שעה, יש שמקצרים ויש שמאריכים יותר משעה.

מה משך הזמן שבו פתוח מוקד הבחינות ובאילו שעות?

מרבית הסניפים פתוחים בדרך כלל במשך שעתיים וחצי, אבל יש סניפים שפתוחים שעתיים ויש כאלו שפתוחים שלוש שעות. עם

בעקבות פרסום התשובות לשאלות הנפוצות עם תחילת המחזור החדש של 'הדף היומי', והתגובות הרבות שהגיעו למערכת 'לקראת שבת', אנחנו ממשיכים באותו הכיוון עם מענה לשאלות הנפוצות ביותר הנוגעות לגבי המבחנים של 'דרשו' בתכנית 'קנין תורה'.

על השאלות משיב הרה"ג ר' ישראל ליוש, ר"מ בשיבת 'אהבת אהרן', העומד בראש מערך המבחנים של 'דרשו'.

אחת לכמה זמן נערך המבחן, וכיצד אוכל לדעת מתי?

המבחנים נערכים תמיד בימי שישי, בדרך כלל פעם בחודש עם פער של ארבעה שבועות בין מבחן למבחן, ואחת למספר חודשים יש פער של חמישה שבועות בין מבחן אחד למשנהו.

המבחן הקרוב ייערך בשבוע הבא, יום שישי ערש"ק פרשת 'בשלח'. המבחן הבא אחריו ייערך ערש"ק פר' תצוה, ואחריו ביום שישי ערש"ק פרשת צו.

בעיקרון, כל מי שנרשם ל'דרשו' ומודיע שהוא רוצה להיבחן מקבל לביתו פרוספקט צבעוני אליו מלווה מכתב עם כל האינפורמציה הנדרשת, ובנוסף הוא מקבל גם 'לוח מבחנים', שבו פירוט של כל מועדי הבחינות בשנה הקרובה, עם פירוט על אלו דפים בדיוק ייערך המבחן בכל חודש וחודש.

מי שאין לו את הלוח יכול תמיד לפנות ל'דרשו' בטלפון 02-560-9000, להקיש על שלוחה מס' 2, ולהתעדכן באמצעות המענה האוטומטי. אפשר גם לפנות למייל dirshu@acheinu.co.il, ולקבל תשובה לכל שאלה.

האם יש אפשרות לעשות את המבחן גם במועד אחר?

לא. המבחנים נערכים אך ורק במועד הקבוע ובמוקדי המבחן הקבועים. אמנם ביום חמישי ישנם מאות מוקדי מבחן פעילים במסגרת 'דרשו' ככולל, אבל בהם ניתן לבצע רק מבחנים של 'הדף היומי' בהלכה, 'דף הכולל', ו'קנין חכמה'. את מבחני 'הדף היומי' אפשר לעשות אך ורק בימי שישי.

היכן נערכים המבחנים? לאיפה אני צריך להגיע כדי לעשות אותם? יש לנו כ-100 מוקדי בחינה הפזורים בכל רחבי הארץ, ועכשיו הוספנו מוקדים חדשים כדי לעמוד בלחץ הגדול הצפוי בעז"ה לנוכח הריבוי העצום במספר לומדי 'הדף היומי' עם תחילתו של מחזור ה"ד'.

כמו מועדי המבחנים, גם רשימת מוקדי המבחן מגיעה בצורה מסודרת לביתו של כל נבחן שנרשם ב'דרשו', כשהיא מופיעה בפירוט מלא במכתב שמקבל הנבחן עם הצטרפותו. וכמו כן ניתן

בארגון, האם אני יכול להגיע ולעשות מבחן בלי הודעה מראש?
בעיקרון כן. אנחנו מאוד ממליצים להירשם לפני כן במשרד 'דרשו', ומי שעוד לא עשה זאת מוזמן להקדים ולהירשם בטלפון 02-560-9000. אבל מי שלא הספיק או שכח לעשות זאת, אפשר להגיע למוקד המבחן בלי הודעה מראש ולהירשם במקום בטופס המצורף למבחן עצמו.

ואם הפרטים שלי כבר מעודכנים ב'דרשו' כי השתתפתי או כי אני משתתף פעיל באחת התכניות האחרות של הארגון?
גם מי שכבר רשום ב'דרשו' צריך להתקשר למשרד ולעדכן שהוא רוצה להצטרף גם למבחנים ב'קנין תורה'. כמובן שבמקרה כזה יהיה הרישום מהיר הרבה יותר.

וכנ"ל מי שלא נרשם מבעוד מועד, יכול להגיע למוקד הבחינה הקרוב לביתו ולהירשם במקום בטופס המצורף, וכמובן שלא ישכח לציין על גבי הטופס את קוד הנבחן האישי שלו שבו הוא משתמש במבחנים הנערכים במסגרת התכניות האחרות של 'דרשו'.

גם ילדים יכולים לעשות מבחן?

בהחלט. מבחני 'דרשו' פתוחים לכולם, וכל אחד יכול להיבחן ולקבל ציון. עם זאת, עד גיל 13 וחצי אי אפשר לקבל מלגה וגם לא להיכנס להגדרה. מגיל 13 וחצי ועד גיל 16 אפשר להשתתף רק במסלול הגרלות, כמובן בכפוף לציון 80 אחוזים ומעלה, ומעל גיל 16 יכול הנבחן להיכנס למסלול המלגות אם עמד ברצף של שישה מתוך שבעת המבחנים האחרונים, ולקבל חצי מלגה. גם אדם נשוי שאינו לומד בכלל זכאי לחצי מלגה בכפוף לתנאי הנ"ל, ואילו אברכי כולל שנכללים ב'מסלול המלגות' זכאים למלגה מלאה בהתאם לגובה הציון שלהם.

זאת, במבחן הראשון והשני יהיו הסניפים פתוחים יותר זמן, כדי שנוכל לעמוד בלחץ לנוכח צפי של מספר נבחנים גבוה, וגם כדי לאפשר לבחורי הישיבות המבקשים להיבחן להגיע למוקדי הבחינה לאחר שמסתיים סדר הלימוד בישיבה.

איך נקבע הציון?

במקביל להכנת השאלות למבחן מכינים כותבי השאלות גם לוח ציונים, וקובעים כמה אחוז שווה כל תשובה. יש שאלות עם פרטים רבים ויש שאלות פשוטות יותר, וכמובן ששאלה מורכבת שווה יותר אחוזים בציון מתשובה פשוטה שיש בה רק פרט אחד.

תוך כמה זמן מקבלים תשובה אודות גובה הציון?

'דרשו' עושה מאמץ לסיים את בדיקת המבחנים מוקדם ככל האפשר, אבל מדובר באלפי מבחנים ולכן זה לוקח זמן. בדרך כלל, החל משבוע וחצי לאחר המבחן מתחילים להגיע דו"חות הציונים, והציונים מתעדכנים במשרד. כל נבחן יכול להתקשר למשרד 'דרשו' ב-02-560-9000, להקיש על שלווחה 1, ולאחר מכן להזין את הקוד האישי ואת מספר הזהות של הנבחן כדי לשמוע את הציון האחרון. כמו כן אפשר להתעדכן דרך מכשירי 'קהילות' המותקנים ברבים מבתי הכנסת כדי לראות את עשרת הציונים האחרונים, ובעלי כתובת מייל שמעדכנים את כתובתם האלקטרונית ב'דרשו' מקבלים את הציון למייל שלהם באותו היום שהציון מתעדכן במערכת של 'דרשו'.

באופן כללי, כשבוע לפני המבחן הבא שולח 'דרשו' מכתבים לכל מי שהשתתפו במבחן הקודם, ובהם בין היתר מופיע גם גובה הציון של הנבחן וגובה המלגה המגיעה לו בהתאם לציון.

אם לא הספקתי להירשם במשרד 'דרשו' ואיני רשום בכלל כנבחן

לומדים בבית בבית

ניתן להגיע
למבחן גם ללא
הרשמה מראש

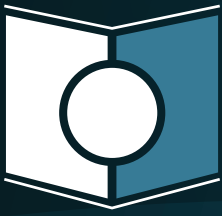
הוספנו עשרות מקומות
מבחן בשבילכם!

רשימת מוקדי המבחנים לנבחני 'הדף היומי' ביום שישי י"ב בשבט

שעת מבחן	מקום המבחן	כתובת מקום המבחן	עיר
11:00-13:00	קבר רחל	ירושלים-קבר רחל	ירושלים-קבר רחל
11:00-13:00	ירושלים-קטמון	ירושלים-קטמון	ירושלים-קטמון
09:30-11:30	ירושלים-קרית בעלז	בית הכנסת הגדול בעלזא (קומת כניסה)	ירושלים-קרית בעלז
09:30-11:30	ירושלים-קרית יובל	בית הכנסת "בני תורה - המרכז"	ירושלים-קרית יובל
09:30-12:00	ירושלים-הוממה	בית הכנסת "היכל שמואל - אשכנז"	ירושלים-הוממה
09:30-12:00	ירושלים-רמות ג	בית הכנסת "אהל יוסף" קומה ב'	ירושלים-רמות ג
11:00-13:00	ירושלים-רמות ג	בית הכנסת טשכנוב	ירושלים-רמות ג
10:00-12:00	ירושלים-רמת אשכול	בית הכנסת "בני השיבות"	ירושלים-רמת אשכול
10:00-12:00	ירושלים-רמת שלמה	בית הכנסת "משכן משה"	ירושלים-רמת שלמה
09:00-11:00	כוכב השחר	"נועם שיח"	כוכב השחר
09:30-11:30	כרם ביבנה	ספריה שעי' "כרם ביבנה"	כרם ביבנה
09:45-11:45	כרמיאל	בית המדרש "כרם אל"	כרמיאל
10:30-12:30	לוד - אחיסמך	דירת בית ההוראה	לוד - אחיסמך
10:00-12:00	מדגל העמק	כולל "מדגל אור - נוף העמק"	מדגל העמק
10:00-12:30	מודיעין-עילית - ברכפלד	בית הכנסת "ישועות דוד"	מודיעין-עילית - ברכפלד
09:30-12:00	מודיעין-עילית - ק"ס	בית הכנסת "זכרון משה"	מודיעין-עילית - ק"ס
10:00-12:00	מודיעין-עילית-גרון פארק	בית הכנסת "בני השיבות"	מודיעין-עילית-גרון פארק
09:00-10:30	מיצד	בית הכנסת "מצודת דוד"	מיצד
09:00-11:00	מעלה אדומים	"ברכת משה"	מעלה אדומים
09:30-11:30	מעלה אדומים	בית הכנסת "צחק"	מעלה אדומים
08:00-10:00	מצפה רמון	ההסדר	מצפה רמון
10:00-12:00	נס ציונה	בית הכנסת "יד אליעזר"	נס ציונה
09:30-12:00	נצרת - הר יונה	בית הכנסת בעלז	נצרת - הר יונה
09:45-11:45	נתיבות	בית הכנסת "בית מהריץ" (עזרת נשים)	נתיבות
10:00-12:00	נתניה	כולל "תפארת למשה"	נתניה
10:30-11:30	נתניה-נוף גלים	בית הכנסת "שערי שלום ואסתר"	נתניה-נוף גלים
10:15-12:15	נתניה-קרית צאנז	בית הכנסת "אהבת תורה"	נתניה-קרית צאנז
09:45-11:45	עמנאל	בית הכנסת "חניכי הישיבות"	עמנאל
09:30-11:30	עפולה-עילית	בית הכנסת "תפארת יואל"	עפולה-עילית
09:30-11:30	עפולה-גבעת המורה	בית הכנסת "אהל משה"	עפולה-גבעת המורה
09:45-11:45	ערד	כולל "נחלת יצחק"	ערד
09:00-11:00	פתח תקווה	בית הכנסת יוצאי חברון "היכל יחזקאל"	פתח תקווה
10:00-12:00	פתח תקווה	בית הכנסת "ישורון"	פתח תקווה
09:30-11:30	פתח תקווה	בית הכנסת "שירת מרים"	פתח תקווה
09:45-11:45	צפת	כולל שעי' ישיבת צפת-הרב קפלן	צפת
09:00-10:30	צפת	בית המדרש "ברוך שאמר" (מוסדות יתד התשובה)	צפת
09:00-11:00	קרית ארבע	בית הכנסת "אבות ובנים" (תוניסאים)	קרית ארבע
09:30-11:30	קרית גת	בית הכנסת "תורת חכם"	קרית גת
11:00-13:00	קרית מלאכי	ישיבת קרית מלאכי	קרית מלאכי
09:15-11:00	ראשון לציון	ישיבת "בית אשר - גור"	ראשון לציון
09:30-11:30	רחובות	בית הכנסת "לומדי תורה"	רחובות
09:30-12:00	רכסים	בית הכנסת "חניכי הישיבות"	רכסים
10:00-12:00	רמת השרון	בית הכנסת "גאולת ישראל"	רמת השרון
09:00-11:00	רעננה	בית המדרש קלילונד	רעננה
09:00-11:00	שדות	ההסדר "אפיקי דעת"	שדות
09:00-11:00	תל אביב	"מעלה אליהו"	תל אביב
09:15-11:15	תל אביב	בית הכנסת "דרכי איש"	תל אביב
10:30-12:30	תל ציון	בית הכנסת "אבי עזרי"	תל ציון
10:00-12:00	תפרח	בית הכנסת "אהל יעקב וחיה" (בנדריים)	תפרח
10:30-12:30	תפרח-גבעה	בית הכנסת "בית יוסף"	תפרח-גבעה

שעת מבחן	מקום המבחן	כתובת מקום המבחן	עיר
10:00-12:00	אופקים	בית המדרש "היכל דב"	אופקים
09:00-10:30	אופקים	כולל "נחלת משה" בביהכ"ס "שערי תפילה"	אופקים
10:00-12:00	אור יהודה	כולל "חיי משה"	אור יהודה
10:00-12:30	אלעד	בית הכנסת "דרך החיים"	אלעד
09:00-11:00	אפרת	"תורה מציון"	אפרת
09:00-11:00	אשדוד	ישיבת "בית ישראל"	אשדוד
09:30-11:30	אשדוד - רובע ג'	בית הכנסת בעלז (קומה ג')	אשדוד - רובע ג'
10:15-12:15	אשדוד - רובע ד'	בית המדרש מאקווא	אשדוד - רובע ד'
10:00-12:00	אשדוד - רובע ח'	בית המדרש מעליץ (עזרת נשים)	אשדוד - רובע ח'
09:00-10:30	באר יעקב	בית הכנסת יהודה	באר יעקב
09:30-11:30	בית אל	בית הכנסת "מדרש אליהו"	בית אל
09:00-11:00	בית חלקיה	בית הכנסת "אהל יוסף"	בית חלקיה
09:30-12:00	בית שמש	בית המדרש "שערי תורה"	בית שמש
10:00-12:00	בית שמש - הפציעה	בית הכנסת "מתמידים"	בית שמש - הפציעה
09:30-11:30	בית שמש - רמה א'	בית המדרש "לב אליהו" (קהילות יעקב)	בית שמש - רמה א'
10:00-12:00	בית שמש - רמה ב'	בית הכנסת "קהל פרושים"	בית שמש - רמה ב'
09:30-11:30	בית שמש - רמה ג'	בית הכנסת "אהבת תורה"	בית שמש - רמה ג'
09:30-11:30	בית שמש - רמה ג' 2	בית הכנסת דזיקוב-זיוניץ	בית שמש - רמה ג' 2
10:30-12:30	ביתר-עילית-גבעה A	כולל ישיבת הר"ן	ביתר-עילית-גבעה A
10:00-12:00	ביתר-עילית-גבעה B	בית הכנסת קרלין	ביתר-עילית-גבעה B
09:30-13:30	בני ברק	בית הכנסת "חניכי הישיבות"	בני ברק
09:00-10:30	בני ברק - פרדס כץ	בית הכנסת "אילת השחר"	בני ברק - פרדס כץ
09:30-12:00	בני ברק-סורוצקין	בית הכנסת "צא"י יד אהרן"	בני ברק-סורוצקין
09:30-12:00	בני ברק-קרית הרצוג	בית הכנסת "משכנות יעקב"	בני ברק-קרית הרצוג
10:00-12:00	בני ברק-ר' עקיבא	בית הכנסת הגדול "חניכי ישיבת חברון"	בני ברק-ר' עקיבא
09:00-11:00	גבעת זאב	בית הכנסת קרלין סטולין	גבעת זאב
10:00-12:00	גבעת זאב החדשה	בית המדרש "עטרת ישועה" - ד"י קוב	גבעת זאב החדשה
10:45-12:45	זכרון יעקב	בית הכנסת "שמלת ישרים"	זכרון יעקב
09:45-11:45	חדרה	בית הכנסת "עש בוסקילה"	חדרה
09:00-11:00	חולון	בית המדרש "עטרת חכמים"	חולון
09:45-12:00	חיפה	בית המדרש שאף-זיוניץ	חיפה
10:00-12:00	חיפה-נווה שאנן	בית הכנסת המקלט	חיפה-נווה שאנן
09:00-11:00	חצור הגלילית	בית החסידים "דברי אמת" - גור	חצור הגלילית
09:50-11:50	טבריה	בית הכנסת "אור תורה" (עזרת נשים)	טבריה
09:30-11:30	טבריה-עילית	בית הכנסת "קהילות החסידים"	טבריה-עילית
09:30-11:30	טלסוטון	בית הכנסת "חולי דעת"	טלסוטון
10:00-12:00	י' בנימין	"תורת החיים"	י' בנימין
09:00-11:00	יסודות	בית הכנסת יסודות (בשכיל החדש)	יסודות
12:15-14:15	ירחם	בית הכנסת "בית פנחס" - המרכז	ירחם
09:30-12:00	ירושלים-בית וגן	בית הכנסת "חניכי הישיבות"	ירושלים-בית וגן
11:00-13:00	ירושלים-בית ישראל	בית כנסת קרלין	ירושלים-בית ישראל
10:00-12:00	ירושלים-גאולה	בית המדרש גור	ירושלים-גאולה
09:00-11:00	ירושלים-גבעת מרדכי	בית הכנסת "משכן שמואל"	ירושלים-גבעת מרדכי
10:00-12:00	ירושלים-גילה	בית הכנסת "חזון נחום"	ירושלים-גילה
10:00-12:00	ירושלים-העיר העתיקה	בית הכנסת "חבורה"	ירושלים-העיר העתיקה
09:45-11:45	ירושלים-הר נוף	בית הכנסת "קהילת בני תורה" (היכל ים התלמוד)	ירושלים-הר נוף
10:00-12:00	ירושלים-נווה יעקב	בית הכנסת "חניכי הישיבות"	ירושלים-נווה יעקב
07:00-08:00	ירושלים-נווה יעקב	בית הכנסת "אהל איתן"	ירושלים-נווה יעקב
10:00-12:00	ירושלים-נווה יעקב	ביהכ"ס "מגן אברהם" היכל "אהבת ישראל"	ירושלים-נווה יעקב

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
 קרן עולמית לחינוך
 ועידוד לימוד התורה

לפרטים נוספים חייגו:

02-5609000

רשימת מוקדי המבחנים לנבחני 'דף הכולל' ביום חמישי י"א בשבט

שעת מבחן	כתובת מקום המבחן	שם הכולל	עיר
21:30-22:30	בר יקר	תפארת בחורים (כולל ערב)	ירושלים
18:40-20:15	סורוצקין 24	שארית יוסף	ירושלים
22:00-23:00	זלמן ארן 5	בני הישיבות	ירושלים
17:00-18:00	בצלאל אשכנזי 7	משמרות כהונה	ירושלים
19:00-20:00	זולטי 6	אוהל יוסף	ירושלים
18:00-19:00	שטרן 30	לב אחד	ירושלים
17:30-18:30	רח' הרשלה 13 (בסוף הרחוב מאחורי הגינה)	נחלת משה - רמת שלמה	ירושלים
13:45-14:45	רחוב שפת אמת 8	שפת אמת	ירושלים
16:30-17:30	שבטי ישראל 48	ברסלב להוראה	ירושלים
21:30-22:30	החיד"א 21	ירושלים	ירושלים
19:30-20:30	ברוכים 10	נחלת יעקב	ירושלים
14:00-16:00	קשאני 26 ארמון הנציב	אור אליהו	ירושלים
21:00-22:00	זונפלד 1	אלכסנדר	ירושלים
18:00-20:00	דוד ילין 19	עטרת שלמה	ירושלים
18:00-19:00	עמרים גאון 9	יששכר באוה"ך	ירושלים
21:00-23:00	הרב פרדס 65	ארחות תורה (כולל ערב)	ירושלים
20:20-21:45	סורוצקין 45	באר שמואל	ירושלים
21:00-22:00	המור 3 גילה	חזון נחום	ירושלים
18:15-20:00	זונפלד 23	כולל שע"י ישיבת מיר	ירושלים
14:15-15:15	בית ישראל	כולל שע"י ישיבת מיר	ירושלים
19:20-20:20	סורוצקין 3	ישיבת תורה אור	ירושלים
21:00-23:00	מעל רחבת המותל- בבנין ישיבת פורת יוסף	צילו של הכל	ירושלים
16:00-17:00	הנשיאים 3	מגדל העמק	ירושלים
17:30-18:30	עמק זבולון 9 פינת שני	חסידי רחל	מודיעין
17:30-18:30	שערי תשובה 16	זכרון רחל	מודיעין
18:00-20:00	אבני נזר 13	ש"ס ברציפות	מודיעין
17:45-18:45	נודע ביהודה 31	נחלת משה מודיעין	מודיעין
17:45-19:00	שד' יחזקאל 33	משנת אברהם	מודיעין
21:30-22:30	רשב"י 36	רנה של תורה	מודיעין
11:45-12:45	פוניבז' 7	רצופות הדרת תורה	מודיעין
21:00-23:00	אבי עזרי' 24	ערב השכונתי	מודיעין
17:00-18:00	רח' חפץ חיים 12	תורת משה	מודיעין
16:45-17:45	אור החיים 27	נזר ישראל	מודיעין
18:00-19:00	יהודה הנשיא 1	קצות החושן	מודיעין
21:30-23:00	רח' רמב"ם- מול 22	נאות עילית (כולל ערב)	מודיעין
21:00-22:30	מסילת יוסף 13	דף הכולל	מודיעין
15:30-16:30	הנחלים 96	אוהל יצחק ושרה	מודיעין
17:30-18:30	בר מוחא 14	בית מדרש נבנה לתורה	נשר
16:45-17:45	חזון איש 5	ישיבת הנגב	נתיבות
17:30-18:30	היר מאזוז 1	משכן התורה	נתיבות
20:30-22:30	יבול 53	בית בוכריס (כולל ערב)	נתיבות
15:00-16:00	גרשנוביץ 10	בית יצחק	נתיבות
16:00-17:00	בן אלעזר 40	תפארת לומשה	נתניה
18:40-19:40	עלית הנוער 6	אוהל משה	עפולה
18:00-19:00	בנין 102 בני דוד	אוהל חנה	פתח תקוה
17:00-18:00	שמואל הנביא 4	תפארת מאיר	פתח תקוה
17:00-19:00	ירקונים 13	אוהל רחל	פתח תקוה
15:00-16:00	עמנואל דוד אשכנזי 34	תפארת משה וסיומן	קרית אתא
15:00-16:00	חזון איש 9	אור זרוע	ראש העין
17:30-19:30	זכריה מאדר 30	עטרת גבריאל	רחובות
17:30-18:30	חריצת 1	משנת אליהו	רכסים
16:00-17:15	אלוף דוד 187	תורת חיים	רמת גן
20:30-21:30	בית גוברין 4	ההסדר	רמת השרון
17:45-18:45	נמורבר 24	חידושי הר"ם ת"א	תל אביב
18:19:30	המעפילים 19	הרב דרעי	תל אביב
17:30-18:30	אהבת ישראל 11	קול יצחק	תל ציון

שעת מבחן	כתובת מקום המבחן	שם הכולל	עיר
18:00-19:00	קהילות יעקב	זכרון אליהו	אופקים
19:30-21:00	טיילת שכונת הר"ף	מנחת יוסף	אופקים
17:30-18:30	ח"א 6	זכרון נפתלי הערץ	אלעד
17:30-18:30	ח"א 8	תורתם קבע - כולל בעלי בתים	אלעד
17:00-18:00	חוני המעגל 34	אבי עזרי'	אלעד
19:00-20:00	חוני המעגל 10	מדרש אליהו	אלעד
17:00-18:00	נמל אשדוד	הדרת יוסף	אשדוד
21:30-22:30	אדמו"ר מפיטסבורג 44	כולל ערב	אשדוד
21:00-22:00	יהודה הנשיא 12	מורשה דודעת	אשדוד
15:30-16:30	אור החיים 13	היכל אברהם ושלמה	אשדוד
13:40-15:00	חטיבת הנגב 11	חניצנקסי דחסידי גור (יש"ק)	אשדוד
17:30-18:30	הרקפת 14	היכל התורה	אשדוד
04:00-05:30	ראובן הכהן 52	באר מרים	באר שבע
20:30-22:00	חשין 13	קני משי	באר שבע
12:00-13:00	ראובן הכהן ממול 52	באר מרים	באר שבע
10:30-12:30	תפארת משה 1	תפארת אוהל משה	בית שמש
19:45-22:45	נהר הירדן 30	ערב המרכזי	בית שמש
21:00-22:00	המשלט 10	חניכי הישיבות	בית שמש
21:00-22:00	נהר הירדן 18	ויזניץ	בית שמש
16:15-17:15	בעש"ט 6 ביתר עילית	גן נוה	ביתר עילית
21:20-22:20	המגיד ממזריטש 47	זכרון יוסף (כולל ערב)	ביתר עילית
17:30-18:30	מפעל השי"ס 2	נחלת משה ביתר	ביתר עילית
18:45-19:45	חתם סופר 8	נזר הוראה	ביתר עילית
19:15-20:15	מזריטש פ"י ממר"ץ - ליד רמי לוי	בואי	ביתר עילית
11:30-12:30	פחד יצחק 8	מתכתא להוראה	ביתר עילית
11:30-12:30	יהודה הלוי 7	נחלת משה בני ברק	בני ברק
17:30-20:00	רבנו תם 7	ביהמ"ד נבנה לתורה שבע"פ	בני ברק
17:30-18:30	הרב מלצר 26	נחלת משה	בני ברק
17:30-18:30	אלשיך 3	ברסלב	בני ברק
17:30-18:30	רבי עקיבא 97	דעת שלמה	בני ברק
17:30-18:30	אברבנאל 109	דרך אמונה	בני ברק
16:30-18:00	טולדינו 12	עץ חיים ליוצאי צרפת	בני ברק
15:00-16:00	ירלזון 14 שיכון ה	עוקמה של הלכה - הרב גלאי	בני ברק
16:00-19:00	רבי עקיבא 133	תורה וחיים	בני ברק
17:30-18:30	רח' מלצר 15	בית תלמוד להוראה- גור	בני ברק
19:00-21:00	סמטת ארי 3	חזון איש	בני ברק
17:45-18:45	אורליאן 2	זכרון קלם	בני ברק
21:30-23:00	עזרא 60	שתי"ל תזים (כולל ערב)	בני ברק
18:00-19:00	אברנסקי 26	כולל שע"י ישיבת אור אליצור	בני ברק
04:30-07:00	רבי עקיבא 54	אשמורת מורשה דודעת	בני ברק
22:30-23:30	ברוך 20	משכנות שמעון (כולל ערב)	בני ברק
17:00-19:00	אדמו"ר מגור 16	דרכי איש	בני ברק
20:10-21:30	קהילות יעקב 28	ויזניץ (ישיבה)	בני ברק
18:30-19:30	הירקון 79 קרית הרצוג	תפארת משה	בני ברק
16:00-19:00	רבי עקיבא 54	מורשה דודעת- ערב	בני ברק
19:15-20:15	יצחק שדה 5	קהילות יעקב (יש"ק)	בני ברק
20:40-22:00	אחינועז 4	ערב אלכסנדר	בני ברק
16:00-17:00	רח' אורט ישראל 1	המישר	בת ים
15:30-17:30	עוזאל 25	היכל התורה	בת ים
11:00-12:00	סמטת הכיכר 9	בית יעקב	בת ים
12:30-13:30	יהושע בן נמלא 30	ברסלב (הוד השרון)	הוד השרון
17:00-19:00	מקור ברוך 5	משנת אליהו	חיפה
18:00-19:00	בית א-ל 17	ש"ס ברציפות	חיפה
17:00-18:00	קריה חסידי	גור	חצור
11:30-13:30	ליפתא עילית	ישיבת ים התלמוד	ירושלים
11:30-12:30	עונדיה סומך 11	כי מציון תצא תורה	ירושלים
21:30-22:30	חזנבלט 14		ירושלים

כשאתה לומד 'דף היומי' לבד או עם חברותא, אתם רק שני בני אדם. כשאתה הולך להיבחן ב'דרשו', אתה חלק ממארג אדיר של רבבות יהודים שלומדים ונבחנים את אותו המבחן שאתה עושה. זה נותן כוח וחיזוק גדול. ואם הציון יהיה נמוך, שיהיה. זה לא מה שיפחיד אותי. מקסימום זה יחזק אותי להשקיע יותר בחודש הבא

חמישה נבחנים חדשים שהצטרפו עכשיו ל'דרשו' מסבירים מה גרם להם לעשות את הצעד הזה

יעקב א. לוסטיגמן

"ההחלטה להצטרף ל'דרשו' לא הייתה החלטה קשה עבורי. מתחילים מחזור חדש של 'הדף היומי', ואני רוצה ללמוד את הש"ס כולו. יש מסלול של מבחנים ב'דרשו', והחלטתי שזה מתאים לי. לא שאלתי יותר מדי שאלות. פשוט התקשרתי, ענו לי בתוך פחות מחצי דקה, לקחו ממני פרטים וזהו. עכשיו אני כבר נבחן 'דרשו' מן המניין. זה היה כל כך קל, ואני לא רואה שום סיבה לפחד מהמבחנים החדשים. אדרבה, הם רק מוסיפים לי אמביציה ואתגר."

את הדברים הללו אומר הרב מיכאל בן חמו, אחד המצטרפים החדשים ל'דרשו', אחד מתוך אלפים רבים.

"אני דווקא כן התלבטתי", מספר לנו הרב ישראל פרידמן, גם הוא נבחן חדש שהצטרף זה עתה ל'דרשו'. "אני לא אוהב מבחנים. קשה לי אתם. אולי זה משקעים מהתקופה של החיידר", הוא אומר בחיוך, "כנראה המלמדים שלי לא ידעו לנסח מבחנים כראוי, כי אני זוכר שדווקא למדתי לא רע ובכל זאת קיבלתי ציונים נמוכים למדי. גם בישיבה הייתי מתחמק ככל יכולתי ממבחנים, ולכן פחדתי להצטרף למבחני 'דרשו'."

"אבל סיימתי עכשיו את כל הש"ס, אחרי שבע וחצי שנות לימוד לפי סדר 'הדף היומי'. מאוד התרגשתי ואני עדיין מתרגש מאוד. פעם ראשונה בחיים שאני מסיים ש"ס. אבל בכל זאת, משהו הציק לי. הרגשתי שאני לא באמת למדתי את כל הש"ס ברצינות. היו דפים שלמדתי מתוך עייפות או חוסר ריכוז, ופשוט המשכתי הלאה. לא חזרתי אליהם ולא חזרתי עליהם. זה מרגיש לי שחסר לי קצת בלימוד הש"ס, אפילו קצת הרבה."

"חשבת מה יגרום לי להשקיע יותר במחזור החדש. איך אני יכול להכריח את עצמי ללמוד בצורה רצינית; ואם אני לא לומד בריכוז ובצורה יסודית, מה יגרום לי לחזור אל הדף הזה וללמוד אותו שוב מחר או מחרתיים."

"ואז החלטתי. הצטרפתי למבחני 'דרשו' כי החלטתי שהגיע הזמן ללמוד ברצינות. בינתיים עברו רק שבועיים וחצי מאז תחילת המחזור, אבל אני מרגיש שינוי עצום. אין יותר 'החלקות', אין 'הנחות', אין 'יעיגול פינות'. אני לומד ברצינות, עד שאני מבין היטב את הפשט של הגמרא, ולאחר מכן פונה גם לחזור על הדף כמיטב

יכולתי וכפי מסגרת הזמן העומד לרשותי."

ומה עם החשש ממבחנים? אתה לא חושש שעדיין תקבל ציונים נמוכים?

"אני לא מכחיש שהחשש עדיין קיים. אבל אולי לעשות 'חוויה מתקנת', ואחרי מבחן או שניים הפחד הזה יעבור לי. ואם לא, לא נורא. כשאני רואה כמה הלימוד שלי נהיה הרבה יותר איכותי ורציני, אני מבין שזה שווה כל מחיר, אפילו אם המחיר הוא לעשות מבחנים שאני כל כך לא אוהב... ובסך הכל אדם צריך לדעת למדוד את עצמו, הציונים של המבחן רק עוזרים לו לעשות את זה בצורה נכונה יותר. אני חושב שגם אם אקבל ציון של 60 זה יחמיא לי, כי לדעת 60 אחוז מהש"ס זה לא עניין של מה בכך."

סוג של מקל

את דבריו של הרב פרידמן מחזק גם הרב שמואל ל. המשתייך לקהילה חסידית בצפת ומבקש שלא נפרסם את שמו המלא: "אני אברך צעיר. לא מזמן התחתנתי, וזאת הפעם הראשונה שאני מתחיל ללמוד במסגרת 'הדף היומי'. מבחינתי, המבחנים הם בגדר של 'למה לא'. איני רואה סיבה שלא לעשות אותם. יש לזה רק תועלת, זה תוחם את הזמן, אני יודע שאחרי 30 דף יש מבחן. אני לא יכול לגרום דפים לחודש הבא כי אז יהיה מבחן עליהם עוד לפני

שלמדתי אותם. חוץ מהמבחן עצמו, עצם העובדה שהוא מגדיר לי את הלימוד ונותן לי הרגשה שמה שלא הספקת בחודש זה פספסת והחמצת, זה לבד שווה את ההצטרפות."

ואם הציונים שלך יהיו נמוכים?

"אתה חושב שאני עושה את זה בשביל הכסף? חס וחלילה. תורה לומדים כדי ללמוד תורה, ואם יש מלגה על המאמץ והזמן שהשקעתי כדי להיבחן, יבורך הארגון שנותן אותה. אני אברך כולל וכל מלגה חשובה לי, אבל זאת לא המטרה של הלימוד וגם לא המטרה של המבחן. מה שחשוב זו המסגרת.

"ובכלל, כשאתה לומד 'דף היומי' לבד או עם חברותא, אתם רק שני בני אדם. כשאתה הולך להיבחן ב'דרשו' אתה חלק ממארג אדיר של רבבות יהודים שלומדים ונבחנים את אותה המבחן שאתה עושה. זה נותן כוח וחיזוק גדול. ואם הציון יהיה נמוך, שיהיה. זה לא מה שיפחיד אותי. מקסימום זה יחזק אותי להשקיע יותר בחודש הבא ויספק לי אתגר קבוע ומחייב, סוג של מקל שעומד מעל הראש שלי וכשאני קצת נרדם או מתנמנם הוא יחזיר אותי לדרך הישרה."

אני מקנא בחברים שלי

הנבחן הבא שאתו אנחנו משוחחים הינו אברך כולל חסידי, כבן 40. הוא כבר למד את הש"ס במסגרת הדף היומי אבל מעולם לא נבחן עליו ב'דרשו', והפעם הוא החליט להצטרף, בעיקר בגלל שראה כמה המבחנים הללו תרמו לחבריו.

"ראיתי אברכים שממש הפכו לבני עלייה בזכות 'דרשו'. הם למדו, חזרו, נבחנו וכיום יש להם קניין בש"ס כולו, ואני לא מדבר בהכרח על חתני 'קנין ש"ס' שהם בוודאי ראויים להערצה של ממש. אני מדבר על אברכים שנבחנו 30 דף בחודש, לא יותר, אבל למדו היטב, חזרו ושיננו, והיום הם יודעים את הש"ס. התמלאתי קנאה. אני אומר לך את האמת, אני מקנא בחברים שלי ולכן החלטתי להצטרף ל'דרשו'. זאת הסיבה היחידה.

איך אפשר ללמוד בלי להיבחן?

היהודי הנוסף שעמו אנחנו משוחחים הינו אברך כולל הלומד בכלל 'חושן משפט' בירושלים, תושב קריית יובל ויהודי כבן 35.

"אני מוכן לדבר בתנאי שלא תכתוב את השם שלי", הוא מזהיר מראש, "ואני לא לגמרי נבחן חדש ב'דרשו'", הוא מוסיף. "כבר נבחנתי אצלכם על רוב חלק ג' של המ'שנה ברורה'. ב'דף היומי' אני נבחן חדש, ואני בא לכאן אחרי שראיתי כמה המבחנים ב'דף היומי' בהלכה קידמו אותי בחיים.

"המסר מאוד פשוט: אם אתה כבר לומדים 'דף היומי', מה אכפת לכם להיבחן? זה לא עולה כסף ואף אחד לא יעשה לכם שום דבר רע, גם אם הציון לא יהיה מושלם"

"אני רגיל ללמוד ולהיבחן. כל חיי נבחנתי, בתלמוד תורה, בשיבה הקטנה, בשיבה הגדולה, ובכוללים בהם למדתי ובהם אני זוכה ללמוד עד היום. מבחנתי לימוד בלי מבחן זה לימוד חסר. איך אפשר ללמוד בלי להיבחן?"

"המבחן הוא מחייב, הוא מציב לך גבולות, מכריח אותך לעמוד בלוח הזמנים הנדרש, וכשאתה לומד אתה גם לומד בצורה הרבה יותר יסודית, עם רצון לזכור לאורך זמן ועם ניסיון לעשות לעצמך כל מיני סימנים בראש כדי לזכור את כל השיטות, את ההווא אמינא ואת המסקנא וכו' וכו'. זה לימוד אחר לגמרי, ברמה גבוהה הרבה יותר ומתוך מטרה לזכור את מה שלמדת, ולא רק ללמוד כמו שאומרים 'אבי גילערנט' (העיקר שלמדת...), אלא ללמוד ולדעת, ללמוד ולחזור ולשנן ולזכור את מה שלמדת."

יש לך מסר שהיית רוצה להעביר לקוראים שאולי מתלבטים אם להיבחן או לא?

"המסר מאוד פשוט: אם אתה כבר לומדים 'דף היומי', מה אכפת לכם להיבחן? זה לא עולה כסף ואף אחד לא יעשה לכם שום דבר רע, גם אם הציון לא יהיה מושלם. ואם אתם לא קובעים עתים לתורה, למה אתם מחכים? זה הזמן להצטרף, להיכנס לעניינים, ללמוד 'דף היומי' יחד עם כל עם ישראל, לעשות מבחנים, לקבל פידבק, לדעת איפה אתה אוהז, כמה אחוז מהלימוד נשאר בזיכרון, כמה הבנת או לא הבנת, ובעזרת ה' לסיים ולדעת את הש"ס כולו."

*4992 או 077-2222-666

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"כשאתה מגיע להיבחן, אתה הופך לחלק ממשפחה. 'משפחת הדף היומי'. אתה פוגש עוד עשרות או מאות נבחנים אחרים, שכמוך גם הם למדו חזרו ושיננו את הדפים שנלמדו בחודש החולף"

הרה"ג ר' ישראל ליוש, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן' ומי שעומד בראש מערך המבחנים של 'דרשו', מספר על ההיערכות, הלוגיסטיקה ובעיקר התוצאות מרנינות הלב של העבודה הבלתי פוסקת לפתיחת וניהול מוקדי הבחינה של 'דרשו' בכל רחבי הארץ והעולם

לקראת המבחן הראשון של המחזור הנערך במסגרת המחזור ה-י"ד של 'הדף היומי', לנבחני 'קנין תורה' ו'קנין ש"ס' של 'דרשו', מתגבר הארגון את פעילותו, ובין היתר פותח גם עשרות מוקדי בחינה חדשים, לטובת הנבחנים הרבים המצטרפים למשפחת נבחני 'דרשו'.

שוחחנו עם הרה"ג ר' ישראל ליוש, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן' ומי שעומד בראש מערך המבחנים ב'דרשו', וביקשנו לשמוע ממנו על ההיערכות המוגברת.

"למעשה ההיערכות החלה כבר לפני חצי שנה, ואפילו קודם לכן", אומר הרב ליוש. "כמובן שבימים אלו אנחנו מגיעים לשיא הפעילות, כי יש צורך לסגור את כל הקצוות האחרונים שעוד נותרו פתוחים, לקבל החלטות לגבי נושאים שנשארו בלתי סגורים עד עכשיו, וכמובן היערכות לוגיסטית משמעותית כדי לאפשר את עצם קיום המבחנים במועד וללא תקלות בעז"ה.

"לשמחתנו הגדולה, נוצר כיום מצב שאין קהילה חרדית בארץ ובעולם, שאין בה סניף של 'דרשו'. זה כבר הפך להיות חלק מאכלוסה של כל שכונה חדשה. ברמת בית שמש 2 נכנסו תושבים? צריך לפתוח שם מוקד מבחן. ממש באחרונה נכנסו התושבים ל'אחיסמך'? גם שם צריך לפתוח מוקד. כך גם בהר יונה, בגבעת המורה בעפולה, ב'מעלה אדומים' שם נפתחה קהילה חרדית, ובמקומות רבים אחרים.

"בסך הכל אנחנו פותחים כעת למעלה מ-30 מוקדי מבחן חדשים, ומדובר במספר לא סופי, כי בימים אלו אנחנו מקבלים פניות רבות עם בקשות לפתוח עוד ועוד מוקדים".

הרב ליוש מסביר את ההבדל בין מוקדי הבחינה של 'הדף היומי' למוקדי הבחינה של 'הדף היומי בהלכה'.

"את הבחינות של 'הדף היומי' אפשר לערוך רק במוקדי הבחינה של 'דרשו', שמספרם עד כה היה כ-100, וכעת יעמוד על כ-130. המוקדים הללו פתוחים בימי שישי בלבד, פעם בחודש, ובהם אפשר להיבחן על 'קנין תורה', 'הדף היומי בהלכה' ו'קנין חכמה'.

"לעומתם, מוקדי 'דרשו' בכולל', קיימים בכ-500 נקודות ברחבי הארץ, כולן בכוללי אברכים. הם פעילים בימי חמישי אחה"צ, ובהם אפשר להיבחן רק על 'דף היומי בהלכה', 'קנין חכמה', ומעתה גם על 'דף הכולל - דרשו'.

"המוקדים החדשים שנפתחים כעת, הם המוקדים של ימי שישי, ואלו קיימים אומנם בפריסה קצת צפופה, אבל בכל קהילה חרדית בארץ יש מוקד כזה, לצד מוקדים שקיימים בעשרות קהילות יהודיות ברחבי העולם כולו. הוספת המוקדים החדשים נועדה לתת מענה במקומות בהם היה צורך ללכת מרחק גדול כדי להגיע למוקד קיים, או לחלופין בשכונות שלא היו קיימות, או לא היו מאוכלסות בציבור חרדי בתקופה שבה החל כלל ישראל ללמוד את המחזור הקודם של 'הדף היומי'.

"בין היתר פתחנו כמה מוקדים חדשים בירושלים, אחד בבית המדרש הגדול של בעלזא, אחד נוסף בבית המדרש הגדול של קארלין סטולין ברח' אבינועם ילין, בקטמון, בגבעת מרדכי, ברמות בבית הכנסת 'החורבה' בעיר העתיקה ועוד, מוקדים חדשים ברמת בית שמש 2 ובשכונת 'קנה בושם' בבית שמש, ברח' עזרא בבני ברק, ביישוב אחיסמך, בהר יונה, גבעת המורה בעפולה, במושב בית חלקיה וחזון יחזקאל, באפרת, בגבעת זאב ועוד ועוד.

"חלק מהתהוותה של שכונה חרדית חדשה, זה להקים בה סניף של 'דרשו', מוסיף הרב ליוש. "כמו שבונים מקווה טהרה, בית כנסת ותלמוד תורה, כך מקימים גם סניף של 'דרשו'. זה חלק בלתי נפרד משירותי הדת הבסיסים של כל מקום יישוב של יהודים שומרי תורה ומצוות".

לפתע נפל מבטו עלי, נער צעיר שעושה את העבודה השחורה: "אתה יודע איך לתפעל מצלמה כזאת?", הוא שאל אותי, ואני שהייתי המום מעצם השאלה פחדתי לומר לו את האמת

הרב גדעון מוסיקנסקי, מנהל מחלקת הוידאו ב'דרשו', מספר על השליחות, האווירה והחוויה המתקנת

הייתי משתעשע במחשבה על כך שאנשים פוגשים אותם ברחוב, מזהים אותם, אבל הם לא יודעים שמי שהביא להם למסך את הדמויות הללו זה אני, האיש שצילם ובהמשך ערך ושדרג את החומר המצולם...

"באותם ימים התחזקה בלבי השאיפה שתמיד קיננה בי, לבוא ולהשתקע בארץ הקודש. הגעתי לכאן כבחור צעיר עם ניסיון עשיר בתחום הצילום, ולצד לימודי בישיבה הייתי גם עושה כמה גרושים כדי לכלכל את עצמי וגם לעזור לאמא שנותרה בארגנטינה.

"אבל אם בארגנטינה לא היו לי הרבה ברירות ונאלצתי לעבוד עם גויים, בארץ החלטתי שאני עובד רק בתחומים תורניים. עברתי והתגלגלתי במשך 20 שנה בין ארגוני קירוב שונים, צילמתי, ערכתי חומרים לפרסום, הכנסתי תמלולים ועשיתי כל מה שצריך כדי שהחומר יהיה יעיל ויקרב כמה שיותר אנשים לאבינו שבשמים.

"אבל תמיד כרסמה בתוכי ההרגשה שאולי זה לא מספיק. מי יודע כמה אנשים נתקלים בחומרים הללו, ומתוכם כמה באמת לוקחים את הדברים ללב ומתחזקים בקבלת עול מלכות שמים על עצמם. זאת בוודאי זכות גדולה לעבוד אתם, אלו ארגונים שעושים עבודת קודש, אבל כל הזמן רציתי משהו שיהיה יותר נקי, בלתי לה' לבדו. משהו שאדע שזה מביא 100 אחוז תועלת.

"ולכן, כששמעתי שב'דרשו' מחפשים עובד בתחום לא היסטטי. פשוט קפצתי על המציאה כמוצא שלל רב, והודעתי מיד שאני

אלפי המאזינים והצופים בשיעורי 'דף היומי' ושיעורי 'דף היומי' בהלכה' בפלטפורמות השונות של 'דרשו' אינם מכירים את הרב גדעון מוסיקנסקי, אך בפועל הם חבים לו הכרת הטוב עמוקה. במהלך השנתיים האחרונות הוא זה שערך את כל השיעורים המצולמים, וגם דאג להעלותם לפרסום, להפיצם ביעקב ולחלקם בישראל.

"נולדתי בארגנטינה", הוא מספר, "בגיל צעיר התייתמתי מאבי ז"ל, ולצד הלימודים נאלצתי לשלוח את ידי גם במלאכת יד כדי לסייע בפרנסת הבית. מפה לשם התגלגלתי לעבודה בחברה שמפיקה אירועים גדולים ורבי'רושם. אני עבדתי שם כפועל פשוט, סחבתי שולחנות, גררתי כיסאות, פרשתי מפות וביצעתי עבודות מסוג זה. "ביום מן הימים אירע פעם שהצלם שהיה אמור לתעד את האירוע מטעם החברה לא הצליח להגיע לעבודה. המצלמה עמדה מיותרת, ומנהל החברה היה אובד עצות, כשהוא מנסה לאתר צלם מהרגע להרגע ואינו מצליח.

"לפתע נפל מבטו עלי, נער צעיר שעושה את העבודה השחורה: 'אתה יודע איך לתפעל מצלמה כזאת?', הוא שאל אותי, ואני שהייתי המום מעצם השאלה פחדתי לומר לו את האמת...

"בתוך זמן קצר למדתי את דרכי ההפעלה הבסיסיות של המצלמה, ותוך כדי האירוע הלכתי והשתדרגתי. למדתי לקרב את הזום ולהרחיק אותו, ואפילו העזתי לצלם מזוויות שונות כדי שיהיה מעניין.

"אחרי האירוע, כשהמנהל בדק את החומר שצילמתי, מצאה העבודה שלי חן בעיניו, והוא החליט לשלב אותי בצוות הצילום. כמובן שגם לקחתי כמה קורסים למתחילים, ובתוך זמן קצר כבר הייתי צלם מקצועי עם לא מעט ניסיון..."

חיוך מרחף על פניו של הרב מוסיקנסקי כשהוא נזכר באותם ימים: "זאת הייתה פשוט השגחה פרטית מיוחדת. על פניו לא היה לי עתיד מקצועי מזהיר במיוחד. נער יהודי יתום בארץ של גויים, שעוד צריך לסייע בפרנסת המשפחה. התכנית הייתה להיות פועל שחור שעושה מלאכת כפיים ומקבל כמה גרושים שמאפשרים לו להניח אוכל על השולחן בבית, אבל יד' ה' הובילה אותי למקצוע קל יותר ומפרנס הרבה יותר.

"כשהתבררתי מעט, התחלתי לעבוד עם חברות בינלאומיות. עבדתי עם אנשי תקשורת מובילים שהיו מפורסמים מאוד. תמיד

רבבות יהודים מכל גווני הקשת הגיעו לנחם את צאצאיו של הרבי הרה"ק בעל ה'שפע חיים' מצאנו זי"ע. ביום מן הימים נראתה בפתח הבית אשה מבוגרת למדי, שניכר שהגיע הנה במאמץ רב, בידה האחת היא נתמכת במקל הליכה, ובידה השניה הרוטטת בהתרגשות - מחזיקה זוג גרביים בלזיות וישנות...

מדוע פשט הרבי את הגרביים ברחוב?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

תחתית השפל האנושי, בירת הטומאה הבינלאומית באותם ימים. בני ישראל שהו בה, היו בתוכה, התגוררו במעמקיה 210 שנים, ובכל זאת הצליחו להיחלץ ממנה ולהתעלות לקבלת התורה.

רגע, איך זה יתכן? איך הצליחו בני ישראל לשמור על זהותם במצרים? כיצד הצליחו לשמר את טהרתם, את ייחודיותם, את עוצמתם הרוחנית? איך הם הצליחו לזכור בכלל שיש בורא לעולם, שיש להם היסטוריה, שנכון להם עתיד רוחני מרומם?! כיצד נשאר העם היהודי עם, שיש לו משמעות, יש לו דרגה, טמונה בו עוצמה?!

חז"ל מגלים לנו תגלית מדהימה, המעמיקה את המבט על דבר שנראה בעינינו כחיצוני, ומתברר שהוא שולט בעומק הפנימיות. חז"ל חושפים את הסוד, מגלים את הכור ממנו שאב העם היהודי עוצמה: הלבוש! הביגוד! הם סימני ההיכר שליוו אותם, השכפ"ץ הייחודי שהגן עליהם. כן, דווקא הביגוד הצנוע, המוקפד, היהודי, העדין, האצילי - זה מה שהציל אותם, זה מה ששמר עליהם. בתוככי קהיר ואלכסנדריה, על גדות הנילוס ולצד הפירמידות, מוקפים במצרים שטופי טומאה ויצרים, בני ישראל שמרו על הבגדים הנכונים שלהם, והבגדים הללו השיבו להם בשמירה על זהותם, על טהרתם, על עוצמתם הרוחנית הייחודית!

מתברר, שכאשר אדם לובש בגדים שמייחדים אותו, שמקנים לו מעמד, שמעניקים לו תחושה שהוא שונה ועילאי - זה מה שמגן עליו מפני הרוחות הסוערות הנושבות בחוץ, זה מה ששומר עליו לבל יינזק מהסביבה. כאשר לובש בגד מוקפד, לפי כללי היהדות, לפי סימני ההיכר הייחודיים לעם היהודי - זה מזכיר לו שהוא שונה, שהוא מחובר

בכינוי מיוחד, נדיר ויוצא דופן, מכונים בני העם היהודי: בני מלכים. יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, כך הוא מרגיש, בתודעה הזו הוא חי, זה חלק מהמנגנון הפנימי הפועם בתוכו. כלונו נסיכים של ממש, בניו של המלך! הן בורא עולם, הקדוש ברוך הוא, הוא אבינו האוהב, ואנו בניו, אשרינו!

ובהתאם לכך, פעולות, מעשים והתנהגויות שלנו - מותאמים לאופיים של בני מלכים. אנו מבינים שאיננו בני אנוש רגילים, יש לנו מעלה מיוחדת, הצטיינות עילאית. אנחנו בניו של המלך, ומצופה מאיתנו לנהוג בהתאם, בכל הילוכינו ומעשינו. מהרגע בו יהודי קם בבוקר ועד הרגע בו הוא עוצם את עיניו באישון ליל, מהרגע בו הוא נולד אל אוויר העולם ועד הרגע בו ייאסף אל עמיו - מלווה אותו התודעה הזו, מפעילה אותו, מכוונת את דרכיו ומעשיו כולם.

אחד הביטויים הבולטים ביותר אצל נסיכים - בני מלכים, הוא עניין הלבוש. אם מי מאיתנו ייצא פעם לרחובה של עיר באנגליה ויראה מי מנסיכי הממלכה או ממשמר המלכה, על אתר הוא יבחין כי זהו הנסיך. צורת הילוכו, עדינותו, אצילותו, וכמובן - לבושו. עדין, מהוקצע, מוקפד, מדויק, מותאם למעמד האישי. לא נוכל למצוא נסיך שכזה מהלך בבגדים מוזנחים, קרועים ומלוכלכים. לא נוכל למצוא נסיך בחוצות העיר לבוש בכפכפים או חמוש במצחיה מאולתרת...

כי עניין ההופעה החיצונית אינו עיסוק בשוליים. זה נכון שהלבוש אינו העיקר, אבל הוא מבטא משהו על העיקר שבתוככי מי שלובש את הלבוש הזה. כדי שיהודי ייראה כנסיך אמיתי - בנו של המלך, הציב לנו המלך - בורא עולם, כללי לבוש ברורים ומוקפדים, מהם לא נסטה ואותם לא נשנה.

הכללים הללו מצילים אותנו. הם ששומרים על הזהות היהודית שלנו, הם שמטביעים בנו את החותם המזוהה ממרחקים, הם שמזכירים לנו בכל עת את מעמדנו הייחודי והעילאי. הבגדים הללו הופכים למאפיינים ומזוהים, מעניקים לנו את התחושה הייחודית של בני מלכים, ומזכירים לנו בכל עת שאנו מחוברים לבורא עולם. הבגדים הללו הם המדים שמזכירים לנו שאנו חייילים בצבא ה', שאנו קשורים לאבא שבשמים ושמחים לעמוד לשרתו.

פרשיות השבוע הנקראות בשבתות אלו, עוסקות ביציאת בני ישראל ממצרים עד הגעתם לקבלת התורה ולבניית המשכן. מצרים היתה

לאבא שבשמים, ונותן לו להבין עד כמה המעמד שלו מחייב להתנהג ולהתנהל אחרת, וזה מה שבסופו של דבר שומר על זהותו!
לא בכדי, אלפי משפחות ששינו לחיוב את ההקפדה בצניעות בגדיהן, העידו כי הדבר העניק להן כוחות רוחניים, שידרג את הליכות ביתן, ואף הביא להן ישועות נכספות באופנים פלאיים ממש. מצוקות קשות נפתרו, שמחות נכספות הפכו למציאות, בעיות בריאות ופרנסה נעלמו כלעומת שבאו. כי כשיהודי או יהודיה מחזקים את תודעת הנסיך שבהם, כשהם מחדדים לעצמם שהם בני מלכים ומתלבשים בהתאם, גם אבא שבשמים מתקרב אליהם, ומעניק להם מאוצרו.

השבועות הללו, בהם אנו עוסקים בגאולה ממצרים והתייצבות לקבלת התורה - גילה האר"י הק' שהם מסוגלים לכל יהודי, בכל זמן ומצב, לצאת מכל מיצריו ומצוקותיו האישיים, ולהיגאל מהם. כמה כדאי לאמץ את השיטה שבזכותה נגאלנו ממצרים המקורית, את הדרך שעמדה לאבותינו ואימותינו במצרים, ולהעניק ללבושנו את המעמד הראוי לו, כדי שנקבל את אותה שמירה מובטחת והגנה נכספת, את אותו רגש יהודי עילאי הנלווה לשומרי הצניעות במיטבה. ואם נזכה בשבועות הללו לעבור על המלתחה הביתית, כולנו - אנשים נשים וטף, ונסיר ממנה כל בגד שאינו צנוע בתכלית, כל בגד שהוא צעקני מדי, כל בגד שאינו בסגנון העדין של בני ובנות מלכים, אזי נזכה לנצל את השבועות הללו כדי להיגאל באמת, כדי להתעלות מכל המיצרים, להתקרב לאבא שבשמים ולצאת מכל צרה.

כשהמלך רואה שבניו מקפידים על מעמדם, מעריכים את הקשר עמו, חשים מחוייבים לקשר הזה - הוא מעניק להם את חלקו בקשר המשותף, ומעניק להם מאוצרותיו. ככל שנתחזק בצניעות הבגדים, ככל שנבטא שאנו מכירים את מעמדנו כבני מלכים ושומרים עליו בגבורה - כך נזכה שאבא שבשמים יראה את הצעדים שלנו להתקרב אליו, ויתקרב אלינו בחזרה, ישיט ידו לגאלנו ולעטרנו ברוב טובה וברכה!

זוג גרביים מרגש...

היה זה בחודש תמוז תשנ"ד, ימים ספורים לאחר שהעולם היהודי הוכה באבל כבד, עם היוודע דבר הסתלקותו של הרה"ק בעל ה'שפע חיים' מצאנז ז"ע. בית האבלים המה אדם, רבבות יהודים מכל גווני הקשת הגיעו לנחם את צאצאיו של הרבי ולהתאבל על לכתו. ביום מן הימים נראתה בפתח הבית אשה מבוגרת למדי, שניכר שהגיע הנה במאמץ רב, בידה האחת היא נתמכת במקל הליכה, ובידה השנייה הרוטטת בהתרגשות - מחזיקה זוג גרביים בלזיות וישנות...

היא נכנסת אל הבית, ועם כניסתה לעזרת הנשים - מיד פינו עבודה מקום ישיבה. חזותה העידה עליה כי המקום אינו מוכר לה, וכל רואיה ומביטיה הבחינו כי אכן כן - היא לא נמנית על נשות החצר החסידית המפורסמת. מה גורם לאשה מבוגרת להיטלטל בדרכים ולבוא לנחם? מדוע הטריחה את עצמה כל כך? ומה פשר זוג הגרביים אותן היא מחזיקה בידה בהתרגשות כה בולטת?

לפתע, כחכחה האשה בגרונה וסיפרה את סיפורה האישי, שהותיר חותם בל יימחה בלב כל שומעיו. וכך סיפרה האשה:

כפי שגילה מוכיח עליה, האשה הזו עברה את גיא ההריגה במחנות הריכוז של הנאצים ימ"ש. היא שתתה את כוס התרעלה עד תומה, לא פעם ניצלו חייה בניסים גלויים, ואך בקושי שרדה את התופת - יחידה מעירה וממשפחתה. עם תום המלחמה שוכנה במחנה עקורים 'פורנוולד' שהוקם בגרמניה, בו שכנו באותה עת אלפי ניצולים שנראו כצל-אדם, תשושים, עייפים, חסרי חיוניות ונטולי כח. הם אמנם זכו בחיים מחדש, אך נראה שאינם יודעים מה לעשות עם החיים הללו, כה חסרי אונים היו...

באותו מחנה שכן באותה עת גם האדמו"ר ה'שפע חיים' מצאנז, ששתה גם הוא את כוס התרעלה עד תומה, איבד את כל משפחתו על מזבח קידוש ה', ונותר מיסור וכאוב לבדו. למרות זאת, דמותו הרוחנית ואישיותו התמירה ניכרו גם מבעד לצער שאפף את המחנה, והוא נהג להסתובב במחנה ולחזק לבבות נשברים, להרעיף טל תחיה על נפשות מיסורות ולעודדן. באחד הימים, תוך כדי הילוכו, הבחין הרבי בנערה יהודיה תשושה ובוכיה, שמשהו במראה שלה נראה לא מושלם...

הרבי ניגש אליה מיד, שאל אותה ברוך על חייה ומעשיה, היכן עברה את המלחמה וכיצד היא מבררת על שרידי משפחתה - אם נשארו כאלה. הנערה פרצה בבכי, שיתפה את הרבי בכאבי לב ובדאבון נפשה, והרבי הרעיף עליה טללי עידוד ונוחם. לפתע, הבחינה הנערה כי גם הרבי מתפרץ בבכי מר...

הנערה נבהלה. סיפורה האישי אינו כה נדיר במחנה, זהו סיפורם של כל אחד מיושביו. מה מכאיב לרבי כל כך? מדוע עיניו זולגות דמעות? מה גרם לו להתחיל לבכות?!

לפתע, פצה הרבי את פיו ואמר: 'ראי נא, עברנו כזו מלחמה קשה, מלחמה מייסרת. כולנו איבדנו הכל, הכל ממש. משפחה, קהילה, חברים, בתים, נכסים. לא נשאר לנו כלום - רק הדמות היהודית שלנו, רק הנשמה היהודית המפעמת בנו. והנשמה הזו, שהיא הנכס היחיד שנותר לנו, היא כה מתייסרת כשאינה לבושה בצניעות מיטבית, כה קשה לה להסתובב בחוצות ללא גרביים, שהיא נדבך חשוב בצניעותן של בנות ישראל...'

האמיני לי, - המשיך הרבי ודמעתו על לחיו, כשכאבו ניבט מכל אות היוצאת מפיו, 'אנחנו באמת מסתובבים כעקורים, כניצולים, כחסרי בית או מעמד. אבל הלא אנו יודעים ומאמינים כי אנו בניו של המלך, לאמינתו של דבר אנו נסיכים רמי מעלה. אינני יכול לחשוב על כך שתמשיכי להסתובב ללא גרביים בחוצות קריה, אין זה נאה לבתו של מלך מלכי המלכים!'

הרבי לקח נשימה ארוכה, והנערה השיבה לו: 'אמין לי הרבי, כי לו היו לי גרביים - הייתי גורבת אותם בשמחה. יודעת אני שזה תפקידי, שמעמדי מחייבני, שנסיכה לא יכולה ללכת ברחוב בצורה כזו. אך מה אעשה ולא נותרו לי כאלה, היה לי זוג אחד - והוא בלה ויצא מכלל שימוש לחלוטין. והרי לא ניתן להשיג גרביים במחנה...'

הרבי ניתר כמוצא שלל רב, הניף את רגליו אל על בריקוד קליל, ושלף מעליהן את פוזמקאותיו בזו אחר זו. 'גם לי אין זוג גרביים נוסף, אבל את שלי אני יכול לתת לך, וזאת אעשה בשמחה!' - קרא הרבי, והניח

שהעם היושב בציון עומד בפני תקופה קשה, וכל אחד ביקש להיערך לתקופה זו ככל שיש.

בבתי היהודים העניים שבירושלים, מקום בו מעולם לא היה שפע, הורגשה עוד יותר אווירת המתחנות. האנשים המסודרים כלכלית הרשו לעצמם להיערך מראש, לרכוש כמויות מזון משומר, לצייד את הבית במזון שיחזיק מעמד לאורך התקופה בפתחה הם עומדים. היהודים העניים השתדלו אף הם להיערך ככל יכולתם, ורכשו פת קיבר וקמח סובין ועוד כמה מצרכי מזון נחוצים, שישמשו אותם בימי המלחמה והמצור שתיכף יבואו.

באותה עת, התגורר בירושלים זקני הרה"ח ר' דוד בטלמן זצ"ל, מנכ"י הדעת שבירושלים. גם הוא ידע על המלחמה המתקרבת, גם הוא הבין כי יש להיערך לה. הפרוטה לא היתה מצויה בכיסו, אך גם הוא השתדל לחסוך מפת לחמו ככל שיש, כדי לאפשר רכישת מוצרים שישמשו את בני הבית בימי המלחמה.

ביום מן הימים, העירה לו סבתי - רעייתו ע"ה, כי המצב הולך ומחמיר, והגיעה העת לצאת לשוק, ולרכוש מוצרי מזון משומרים למען המשפחה והילדים, מוצרים שישמשו אותם בימי המלחמה. רבי דוד נענה והסביר לה כי בעצם הוא היה מסכים לדבריה, אך יש לו הסתייגות חשובה:

'לדעת, חשוב יותר לקחת את מעט הכסף שחסכנו ולרכוש בו ביגוד. הן כתוצאה מהמלחמה, לבטח גם חנויות הבגדים יסגרו את שעריהן, בעוד ילדינו יוסיפו לגדול, ויצטרכו בגדים ארוכים יותר, רחבים יותר, צנועים בהתאם למידותיהם. אם לא נרכוש כעת ביגוד מתאים, יאלצו הילדים ללבוש בגדים שאינם מספיק ואינם הולמים את מידות גופם בצניעות מספקת, וזה הרבה יותר כואב לי...'

מזון לפי הטף, אל דאגה, הם לא ירעבו ללחם. אולי נצטרך להסתפק ממש במינימום, אבל בורא עולם לא ישאיר את ילדי רעבים. מנגד, המזון לנשמה, ההתלבשות בצניעות, השמירה על ביגוד הולם לילדים הצדיקים שלנו - זה הלא זה המפתח לצדקותם וקדושתם של ילדינו, על כך לא נוכל להתפשר, עם סוגיא זו לא נוכל להתמודד בעת המלחמה!'

רבי דוד סיים את הסברו, והרבנית הנהנה בהסכמה. אכן כן, עניין הביגוד הצנוע לילדים הוא לא צורך רגיל, הוא קריטי. הלבוש הצנוע הוא המפתח לחינוך הילדים בדרך של קדושה וטהרה, הוא המפתח לזכות לראות ולרוות מהם נחת, ולכן הוא ביקש להקריב ולהתאמץ למען צניעות ילדיו!

סיפור זה, אותו שמעתי מבתו - סבתי הרבנית קובלסקי תליט"א, מחדד עד כמה חשוב להקריב למען הצניעות, עד כמה כדאי ליחד תשומת לב והשקעה לצניעות המשפחה והילדים, ולהיות מוכנים לשלם בגין הערך הזה כל מחיר. מאיתנו זה לא דורש מחיר שכזה, רק קצת מחשבה ותשומת לב, לוודא שאנו לבושים כבני מלכים. כך נזכה להעניק לילדינו חוויית צניעות חיובית, חווייה שתרום אותם, תוטימם בליבם לדורות עולם, וכך נזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה!

לפניה את זוג הגרביים שלו. 'על פי ההלכה, הוסיף הרבי והסביר, 'גבר אינו חייב ללבוש גרביים, בעוד על אשה זו חובה גמורה. עדיף לי להסתובב בעצמי נטול גרביים, ולהעניק לך את היכולת להתלבש כבת ישראל כשרה, כנסיכה נאמנה של מלך מלכי המלכים...'

הנערה הביטה ברבי בעיניים מופתעות. לרגע שתקה במבוכה, ואח"כ פרצו מעיניה דמעות התרגשות. 'רבי, אני כבר אסתדר, אין זה ראוי שהרבי יסתובב בחוצות המחנה ללא גרביים!', ואילו הרבי בשלו, 'כואב לי לראות בת ישראל נטולת גרביים לרגליה, מוותר אני על הגרביים שלי למענך, כדי לאפשר לך לשמור על צניעותך!'

ומאותו היום ואילך, עד שגרביים הפכו למוצר בר השגה, היה הרבי מתהלך בחוצות המחנה ללא גרביים לרגליו. אמת, אין זה נאה שיהודי כה חשוב יסתובב כך, אך הרבה פחות נאה שבת ישראל תסתובב ללא גרביים. הרבי הקדוש העדיף להקריב את הגרביים שלו, כדי שבת ישראל, נסיכה של המלך, תשמור על קדושתה וטהרתה במלואן, כשרגליה עטופות בגרביים...

את הסיפור המרגש הזה, סיפרה אותה אשה מבוגרת שהגיעה לנחם את צאצאי הרבי לאחר הסתלקותו, כשהיא מציגה בפניהם את הגרביים ההן של הרבי. 'ועד היום אני שומרת אותן אצלי, מזכרת מרגשת ועדות קיימת, עד כמה כאבה לאותו צדיק המחשבה שבת ישראל אינה צנועה די הצורך, עד כמה זלגו עיניו דמעות של צער לנוכח העובדה שלא היו לי גרביים, עד כמה הקדיש והקריב למעני - כדי שאשמור על מעמדי כנסיכה!'

וכל ימי אני זוכרת זאת, את הרגע המרגש בו קיבלתי את ערך הצניעות, בו הבנתי עד היכן היא מגעת. אז הבנתי שצניעות היא ערך עליון, שכדאי להקריב למענו הכל, ממש הכל, כדי לשמור עליו בכל מחיר. כי אם הרבי העניק לי את זוג הגרביים היחיד שהיה לו, והסכים ללכת יחף בחוצות המחנה - כנראה הצניעות היא ערך יקר ונעלה, ערך שאין לו אח ורע, ערך שמשדרג את ערכו של היהודי וקובע בו חותם לאורך ימים!'

סיפור נורא הוד זה, המופיע בספר 'טיב המעשיות', מאיר בפנינו מסר בוהק: אשרינו שזכינו, בדורנו אנו איננו נדרשים לכזו מסירות, לכזו הקרבה. בגדים צנועים הינם בהישג ידיהם של כולנו, קרוב אלינו הדבר מאוד. נכון, ההתחזקות בצניעות דורשת לעתים מאמץ, אבל המאמץ הזה עוסק בעיקר העיקרים, בערך הנעלה ביותר, ששווה כל מחיר ומאמץ!

הבה נאמץ את המסר הזה לחיינו אנו. הבה נראה בעיני רוחנו זוג גרביים שחורות בלות, העוברות מידי של הרבי לילדינו אנו, ובכנפיהן המסר על חשיבות הצניעות ומעלתה הייחודית. וככל שנאמץ את המסר הזה ונפנימו אל ליבנו - כך נחוש את הקשר עם בורא עולם הולך ומתעצם, מתחזק ומתגבר!

הדאגה האמיתית במלחמה...

היה זה ימים ספורים, לפני שהתרגשה על העם היושב בציון מלחמת תש"ח. רוחות המלחמה נשבו באופק, העיתונים בישרו מדי יום בכותרות אדומות וצעקניות על מלחמה שמתקרבת. היה ברור

שלחית תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

כאשר נכנסה לחדר וראתה את ניסיונותיהם של הנכדים להעיר את אביה, אמרה להם: "אני אראה לכם כיצד מעירים את אבא..." "ניגשה הבת למיטה וקראה בקול: "אבא! זמן קריאת שמע! עוד כמה דקות סוף זמן קריאת שמע...!"

מה כיוון המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין צוק"ל כשאיחל 'גוט שבת' לתלמידיו? ומדוע לא רצה רבי סלמן מוצפי ללמוד בכולל?

הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין (מימין) בשיחה עם הגר"א לופיאן

לכן הליכתו של עם ישראל אחרי מלך מלכי המלכים בארץ לא זרועה, וההסכמה להיות 'בני מלכים', מבטאת את אהבתם העזה כלפיו, כי לולי האהבה, הם היו בוחרים להישאר עבדים ולא היו עוטים על עצמם את גלימת המלכות הדורשת, ולא היו חובשים על ראשם את כתר המלכות המחייב.

חסד עשה העם עם הבורא, כי הרי 'אין מלך בלא עם', וההליכה העיוורת אחרי אל המדבר, הוא הצעד הראשון לקראת היותו לעם במלכותו של הבורא יתברך.

כל ספור שנספר על ה'עבודת ה'' של גדולי ישראל, יש בו משום הוכחת עבודתם במלכותו של מלך מלכי המלכים, אך ליקטנו אחדים המבטאים במיוחד את ענין ה'עבודת...'

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל סיפר למשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבא זצ"ל כי קיבל על עצמו שבעת שהוא מאחל 'גוט שבת' לבני הישיבה העוברים לפניו בליל שבת, הוא יכוון לאחל לכל אחד באמת שתהיה לו 'שבת שלום'.

מאות בחורים עוברים לפניו בכל שבת, ולכל אחד הוא מכווין שתהיה לו שבת טובה, נעימה ומועילה. אין זאת אלא משום שהוא הרגיש כעבד במלכותו, ופעולה פשוטה שהיא שגרה רגילה במעשי האדם, הפכה אצל המשגיח לעבודת ה', למבצע חשוב בפעולות צבא ה'... כאשר הגיע הגאון רבי סלמן מוצפי זצ"ל לירושלים, הציעו לו ללמוד

הרב ישראל ליוש

"פה אָמר ה' זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲבֹת פְּלוּלְתֶיךָ" (ירמיה ב, ב')

בפרשיות העוסקות ביציאתו של עם ישראל ממצרים, הבה נתבונן על מבטו של הקב"ה על לכתו של עם ישראל אחריו במדבר. הקב"ה מתייחס לזה כאל 'חסד' שעושה איתו עם ישראל בכך שהוא מסכים ללכת עמו במדבר. הוא מעיד כי ההליכה אחריו בארץ לא זרועה נובעת מאהבה עזה, אהבת כלולות, כחתן וכלה. לעד יקרא לזה הקב"ה 'חסד נעורים' שעשו איתו עם ישראל כשהלכו אחריו במדבר....

ומאליה נשאלת השאלה: מה חסד יש כאן, וכי היה לעם ישראל ברירה אחרת, אחר שהיו משעובדים בפרך ע"י המצריים... הם הרי לא ראו כלל את האור בקצה מנהרת הגלות, ולפתע מבשר להם משה רבינו את בשורת הגאולה ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו, אכן הגאולה כוללת הליכה ארוכה במדבר ארבעים שנה, אבל כל זה עדיף מלהישאר תחת שבט מצרים שהשתעבד בהם כרצוננו. וכי כל נגאל מסכים להיגאל רק כי הוא אוהב את גואלו אהבת כלולות...?

מיתר עדין במיתרי הנפש נלמד מכאן: אכן עם ישראל סבל מאוד תחת עינויי המצריים, השעבוד תחתם היה קשה מנשוא, סדר יום קשה ומפרך הכולל עבודות בזויות ומשפילות משחר ועד ליל, אך ככל שהורגלו לסבל הגופני נחתם בנפשם מעמדם הנחות כ'עבדים', ובמידה מסוימת היה להם נוח עם זה, כי מעמדו של עבד אינו מחייב כלום. אף אחד אינו מצפה מאדם פשוט ונלוז כעבד להתנהג באופן מכובד...

'עבדא בהפקרא ניחא ליה' - אמרו חז"ל, הוא אמנם עבד וזה קשה, אך הוא נהנה מהפקרות, קל לו לעשות מה שעולה על רוחו, מבלי להתחשב בגינוני כבוד ומלכות המחויבים למי שדרגתם גבוהה משל עבד.

והנה עם ישראל מתבשר בבשורת הגאולה, מחד הם שמחים ומאושרים על יציאת מאפילה לאורה, אך מאידך הם יודעים שמעתה הם כבר לא יהיו יותר עבדים שפלים ומופקרים, הם נוסקים כעת לדרגת 'בני מלכים' וזה כבר מעמד מחייב, זה תואר שמכריח התנהגות אחרת. מעתה כל מעשיהם ימדדו וישקלו בפלס המלכות, כי מצפים מהם לכבד את מעמדם הרם והנישא, הרי כל פעולה שהם יעשו יכבד או ישפיל את המלכות אותה הם מיצגים.

יום אחד החלטתי: נגמרו המשחקים! אני לא מחכה לכלום. לא למחזור הבא, לא למסכת חדשה, ואפילו לא לחודש הבא. באותו חודש כבר ניגשתי למבחן. ידעתי מראש שאני לא אצליח לגמרי במבחן כי התכוננתי רק לעשרים דף מתוך שלושים

ממיטב סדרת השיחות המיוחדות עם חבר תלמידי החכמים נבחני 'דרשו'

בהירות, וכן גם במבחנים אני שולט יותר טוב בחומר וממילא גם ההצלחה...".

מהי באמת התועלת בהצטרפות למסגרת המבחנים?

הרב חיים זאב מינקוביץ:
"מבחינתי, למבחנים יש שתי מטרות - הראשונה היא כאמור לזכות לדעת את הלימוד ע"י השינון והחזרות כסדר, כשהמבחנים מהווים כ'מחייב' וגורם מדרבן. בנוסף,

הוא ממשיך, "הרי מובא בקידושין לא. שנדרש מאתנו 'שיהו דברי תורה מחודדים בפיך. שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמור לו מיד' - מתי זה יוצא ששואלים אותנו?!", שואל הוא רטורית, "אך באמצעות ההשתתפות במבחן אנו מתוודעים לעצמנו האם אנו כבר עומדים במצב האידיאלי הנדרש מאתנו".

הרב צוריאל פטרובר: "אני זוכר, כשהרב עזרא ישראלי דרבן אותי להצטרף לנבחנים, הוא סיפר לי שכבר מספר פעמים הוכיח למגידי שיעורים מנוסים בדף היומי, שעל אף שלכאורה הם שולטים בחומר

ויודעים אותו על בוריו, בכל זאת אין להם את הידע המספיק לעמידה בהצלחה במבחני 'דרשו'. והסיבה לכך היא כפי שאמרנו, שאינו דומה לימוד רגיל, ואפילו כשהוא ברמה גבוהה הנצרכת לשם מסירת שיעור, ללימוד לקראת מבחן, כשעושים מאמצים מיוחדים להכניס לראש את המידע באופן מסודר".

הרב אברהם דקלבוים:
"מאז שהצטרפתי למבחני 'דרשו', מלימוד נקודתי של להבין 'שקלא וטריא' בלבד התווסף גם ה'מחייב' לסכם ולדעת את כל היקף מהלך

הרה"ח ר' אהרן כהן

בעוד כשבוע זה יקרה. ביום שישי פרשת בשלח (בשאר מדינות העולם, נא לעקוב אחר התאריך המדויק...) המוני מוקדי 'מבחני דרשו' ייפתחו לרווחה, כמכריזים וקוראים: כל הרוצה לזכות להתקדם ולרכוש ידיעות בתורה יבוא וייטול.

אלפי ותיקי הנבחנים לצד אלפי אלפי נבחנים חדשים, החפצים ומשתוקקים גם הם לזכות להיות חלק מחבר לגיונו של מלך לומדי ויודעי הש"ס, יתייבבו ברטט של רגש. תפילה לבבית ירחשו לאבינו בשמים נותן התורה, "היה נא מצליח דרכינו", יוציאו את עטם ובמלוא המרץ יסכמו ויעבירו את תמצית לימודם ועמלם החודשי על גבי הנייר המוכן לפניהם.

כעת, כשבוע לפני, בזמן גורלי זה, לתועלת אלפי הנבחנים המצטרפים בהתחדשות יחד עם הוותיקים המתחדשים, אספנו כעומר מבחר ציטוטים תועלתיים מכוונים ומחזקים מבין השיטין שהתפרסמו במסגרת סדרת השיחות המיוחדות עם חבר תלמידי החכמים נבחני 'דרשו'. קראו ותחי נפשכם.

איך הכל התחיל?

הרב י. מ: "כבר זמן רב שאני עוקב אחר המדור הייחודי הזה", היה תורו שוב להפתיע ואף לשמח. "בתחילה הייתי עובר בעין קפדנית לראות האם אכן התשובות של הנבחנים אכן הגיוניים וכדומה. אט אט חלחלה לי ההבנה הפשוטה: זוהי הדרך הנכונה לרכוש ולדעת את הש"ס, אין דרך עוקפת. אם אני עדיין מתכנן להגיע ליעד החלומי - להיות יהודי של ש"ס. נשאר לי שתי ברירות: או להמציא דרך אחרת, או פשוט לעשות מה שהם עושים".

הרב יצחק משה פראנק: "זהו אחד מהנסים שהיה לי", נשמע חיוכו המאושר גם דרך הטלפון החוצה ימים ויבשות. יום אחד החלטתי: נגמרו המשחקים! אני לא מחכה לכלום. לא למחזור הבא, לא למסכת חדשה, ואפילו לא לחודש הבא. באותו חודש כבר ניגשתי למבחן. ידעתי מראש שאני לא אצליח לגמרי במבחן, כי התכוננתי רק לעשרים דף מתוך שלושים. אך למעשה, רק כך יכולים באמת לתפוס את הכיוון והסדר של המבחנים.

"בהמשך סיימנו את מסכת מנחות והתחלנו את מסכת חולין, כשברוך ה', כיום, אחר כמה חודשי השתתפות במבחנים אני מרגיש שנכנסתי כבר די טוב לעניין, הלימוד נעשה ביתר

מסכם את הדף לפי דרכו ואני את הדף השני, ולמחרתו אני מסכם את הדף הזה כדרכי והוא את הדף השני. כך שכל דף יוצא מסוכם בשתי הדרכים."

הרב עידו עסיס: "לא פעם כשאנו פותחים ומתחילים ללמוד דף גמרא הכל נהיה לנו לא ברור ולא מובן, הסוגיא מתערבבת לנו בעיניים, נראה לנו שאין סיכוי שנבין את הסוגיא. מה שצריך",

הוא מגדיר את זה בבהירות, "זה פשוט להמשיך. כשממשיכים ולומדים את הדף מתגלה לנו כל התמונה ואז מתחילים להבין ולקלוט את המהלך כראוי. לאחר מכן כשחוזרים ולומדים ברוגע מההתחלה זוכים ונהנים מהבנת הלימוד על בוריה.

"הרעיון הוא פשוט: בהתחלה הכל חדש, הראש מתקשה לקלוט הכל. לאחר שכבר רואים את הכל, בעצם אנו כבר יודעים את החומר, אז מתחילים לאט-לאט להפנים, עד שאכן רואים ומרגישים שאנו כן יודעים את החומר".

לגבי זיכרון הלימוד הוא מציין בחום: "כדאי מאוד בסיום הלימוד או אפילו תוך כדי הלימוד לסכם את מסקנות הסוגיא בצורה של דינים העולים/פירות הנושרים, כי לזכור הרבה פרטים שמובאים בגמרא זה קשה לזכירה, אך כשזה מסוכם בצורה מסודרת הדברים 'מאוחסנים' בראש הרבה יותר טוב ללא ערפול".

הרב שמעון בקר: "ברור שאי אפשר להצליח בשיטת 'מצליח', כן או לא. אחרי שמחליטים להצטרף ללימוד 'הדף היומי' בכלל ובפרט למסגרת המבחנים, חייבים לדעת: יתהפך העולם, את הדף

חייבים ללמוד. אני אישית, בתחילת הדרך עדיין לא הייתי מורגל לתכנן הכל מראש. אני זוכר שפעם מצאתי את עצמי אחר אירוע לילי, כבר מוכן להיכנס למיטה, השעון כבר הראה על שתיים וחצי בלילה, הרגשתי שאני צונח מעייפות. אך ברגע שלפני האחרון קלטתי כי הכל עומד על כף המאזניים!

"הייתי שבת מול הגמרא, החזקתי בכוח את העיניים ולמדתי את כל הדף. כמובן שלמחרת עברתי שוב על הדף, להבין באמת את הדף. אך העיקר שעל הקביעות לא ויתרתי. כיום", הוא מציין באושר, "אחר שנים של לימוד ה'דף היומי' הדברים כבר מתוכננים מראש, כך שאני כבר לא נצרך ללמוד בשעה שתיים וחצי בלילה..."

צריך לך זיכרון מיוחד?

הרב משה ברוך זיכרון: "יש מי שניסה לחזור למבחן שמונה פעמים ולא הצליח?!", הוא משיב בסער. "יש לי ראש רגיל

הסוגיא; מה שמעלה מאוד את רמת הלימוד... בזכות המבחנים החודשיים והמבחנים המסכמים על 120 דף, ובהמשך המבחנים הגדולים של 'קניין ש"ס', זוכים וחוזרים ומשננים פעמים רבות כל מסכת. כך קונים גם את היכולת לחזור על מסכתות שלמות בפרק זמן קצר, כמו למשל אפילו לחזור על כל מסכת שבת ביומיים..."

איך עושים את זה?

הרב משה שלמה זילבר: "כל אחד צריך לבדוק ולראות מה מתאים וכדאי עבורו", פותח ר' משה שלמה, "אך אציין איך אני לומד: הרבה מאוד תלוי בלימוד הראשוני, אין קיצורי דרך, לחשוב, לא הבנתי כעת בדיוק את הגמרא? אז בהמשך, בחזרות נבין יותר. זה פשוט ארבע-עשרה פעמים לסבול על אותה עמוד גמרא... בפעם הראשונה חייבים להשקיע על מנת להבין את הלימוד היטב הדק, ולאחר מכן מגיע שלב החזרות.

"בכל חודש מתקיים מבחן על שלושים דפי גמרא, כך שהייתי מחלק אותם לשלושה חלקים, וכך הייתי מתמקד ומתקדם: בימי ראשון עד חמישי הייתי לומד כל יום שני דפי גמרא חדשים יחד עם שינון וחזרות על חמישה דפים של אתמול. לאחר מכן בימי שישי ושבת, ולפעמים מליל שישי, הייתי חוזר בפעם השלישית על כל החומר השבועי. כך עשיתי שלושה שבועות, ולאחר מכן, בשבוע הרביעי הייתי חוזר על כל השלושים דף, ואז הייתי ניגש למבחן החודשי".

הרב ישראל לודמיר: "התכנית שלנו פשוטה ואפילו קל למדי. ההדגש אצלנו הוא עניין סיכום הלימוד. אנו משקיעים הרבה מאוד בעניין סיכום הלימוד, כיוון שאחר כל הלימוד והירידה לפרטי הסוגיא עד ההבנה הכללית נחוץ מאוד לעצור ולסכם בראש את כל הלימוד. תכל'ס, מה יש לנו כאן? כך שהסיכום בעצם מהווה השלמה קריטית ללימוד ומכניס את הלימוד לראש לזיכרון.

"מטבע הדברים, לאחר הסיכום מתגלה לנו עניינים ושיטות המובאים בדף שלא הבחנו בהם, כך שכסדר אחר הסיכום אנו לומדים שוב את הדף של אתמול ולאחר מכן אנו ממשיכים לדף היומי בו אווזים רבבות אלפי לומדי הדף היומי. בהמשך היום", הוא ממשיך, "יש לי עוד חברותא לכחצי שעה, בה אנו עוברים ולומדים דף של שבוע שעבר, כשלפני הלימוד אנו מסכמים את הדף שלמדנו אתמול. כך שכל דף נלמד על ידינו שלוש פעמים בפנים ועוד שלוש פעמים בסיכום".

אתם מסכמים או שאתם חוזרים שקלא וטריא? ביקשתי להבין לתועלת הקוראים.

"טובים השניים", הוא מתחייך ומסביר את עצמו, "בהתחלה היינו מתווכחים, החברותא שלי היה מסכם באופן של חזרה על השקלא וטריא כשהוא טוען שככה הוא חוזר שוב על הלימוד וזה נכנס לו לראש. לעומתו, הרגשתי שדווקא סיכום הדברים לפי הסדר האישי, כפי שעולה לי בראש, מסייעים לי להפנים את הלימוד. כיום כשברוך ה' שאנו מסכמים כל דף פעמיים (למחרת הלימוד ולמחרתיים) אנו משלבים את שתי הדרכים. יום אחד הוא

ב. לסכם הלימוד. בגמר הלימוד כדאי מאוד לסכם הלימוד. מה יש לנו כאן. לא להישאר עם דף שלם של הווא אמינות, קשיות ותירוצים, רק לסכם הכל באופן מתומצת וקצר."

הרב פסח הלפרין: "א. תפילה. כבר אמרו רבותינו זיכרונם לברכה (מגילה ו) 'לאוקמי גירסא סייעתא דשמיא'. בשונה מ'חידודי' ש'יגעת ולא מצאת אל תאמין', לגבי זכירת וידיעת תורתנו

הק' צריכים וחייבים לסייעתא דשמיא, ולכן חשוב מאוד להרבות בתפילה על העניין הזה.

ב. ללמוד ברור ומסוכם. ההשקעה העיקרית צריכה להיות בלימוד הראשוני ולא ב'חזרות'. אם בשעת הלימוד הסוגיא ברורה ומסוכמת הדק היטב. אחר כך ה'חזרה' מאוד קלה ונעימה (מניסיונו הוא מציין; דף שמסודר לך בראש מה כתוב בו אפשר לחזור עליו בשלש דקות).

ג. בפה ובקול רם. במסכת עירובין הפליגו חז"ל בכמה וכמה מאמרים בחשיבות הגדולה של הלימוד בפה ובקול רם. בדרך כלל כשחוזרים במהירות מתפתים לקרוא בלחישה או בזמזום ולפעמים אפילו בקריאה בעיניים. מניסיוני (וכך מפורש בחז"ל!) זה לא שווה. הקריאה בקול רם שווה לאין ערוך מלחישה הרבה פעמים, ולוודאי מלהסתפק בקריאה בעיניים."

מה אתם משיבים לחבר/מכר המתעניין אצלכם על הצטרפות למבחני 'דרשו'?

הרב יונה זילברשלאג: "בוודאי! למה לא?!". נשמע קולו מתלהב דרך הטלפון, כלא מבין את השאלה בכלל, כשהוא מוסיף מניסיונו העשיר: "כל תכנית לימוד ומסגרת מבחנים אורך קצת זמן עד שמתרגלים

לסדר הלימוד ולהספק, וכן לסגנון המבחנים. בכלל, בעבר, לפני כעשרים שנה, זכורני, שלמדתי מסכת עירובין, בקושי היה נמצא גמרות מבוארות, וודאי לא ברמה ובשפע שיש היום. כך שכיום, עם כל ספרי הביאורים המסייעים להבנת וסיכום הלימוד על בוריו, בהחלט איני רואה שום סיבה, למה לא לזכות?!"

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

עד בינוני, אני פשוט משקיע לחזור ולחזור. בכלל, אנשים לא קולטים", הוא מרצה את משנתו הסדורה, "גם אני למדתי שנים ב'דף היומי' ולא חשבתי לרגע שאני יכול להיבחן כל חודש על הלימוד... אך אחר שהתעוררתי ופתחתי את העיניים, ראיתי שיש לימוד ויש לימוד:

יש לימוד של 'לצאת יד חובה' ל... כל אחד בחובותיו. ואז במידת מה, ובייחוד בזמני לחץ וכדומה, הלימוד נהיה כ'עול' שצריך לגמור עם זה. אך ברגע שאתה הולך להיבחן על הלימוד כל הלימוד עולה בדרגה. הידיעה וההכרה שבעוד חודש נעמוד במבחן על החומר גורמות לנו לא להתרשל, לא להמשיך הלאה בלי להבין כראוי, לסכם שוב את הסוגיא. כן בהמשך, החזרות על החומר נעשים קלים ביותר. מקבלים את הטעם ומרגישים בחוש את ההנאה ללמוד וללעוט שוב ושוב את מילות הגמרא, עוד קטע גמרא מתוקה, עוד פירוש רש"י..."

מניסיונכם, איזה מעלה יש במבחני דרשו?

הרב שאול פלנר: המבחנים של 'דרשו' יש להם מעלה מיוחדת שעדיין לא מצאתי כמוהם, כשהוא מפרט; מצד אחד הם לא בנויים כמו 'חידה' שיש שאלה הכוללת בתוכה סעיפים ותתי סעיפים ועליך

לנחש למה בדיוק התכוון הבוחן, ועליך לשבת ולהעלות על גבי הכתב כל מה שקשור לעניין. מצד שני, מטעים הוא, זה לא סוג מבחן המתייחס רק לנקודות ברורות ואינו נכנס לסוגיות מורכבות וכדומה.

מבחני 'דרשו' משולבים בחן וחסד. גם השאלות מאוד-מאוד ברורות, כשלמשל, באם יש כמה פרטים הרי מובא בשאלה כמה פרטים יש, ובאם ישנם כמה אופנים, מפורט בסוגריים (4 אופנים), כך מרויחים הלומדים שהם יודעים כבר בתת-הכרה, שאין כזה מצב בשעת הדחק לדלג על קושי בסוגיא, בהנחה שממילא בסוגיא מורכבת שכזה אין שאלות וכדומה. כך שכל הלימוד גם בלימוד הש"ס וגם בלימוד ההלכה נעשה אכן ברמה הרבה יותר גבוהה, כשבכל מקום מתאמצים ומגיעים עד הבנה שלמה בלימוד", הוא מסכם בסיפוק.

איזה טיפים תוכלו ליעץ מפרי ניסיונכם העשירי? ביקשנו לשמוע לתועלת הנבחנים בהווה ובעתיד.

התשובות השופעות במהרה ומסודרות להפליא מעידות שה'טיפים' לא נשלפים מהשרוול לצורך השלמת הראיון, אלא מגיעים ונמסרים מפרי נסיון עשיר ומוכח בשטח.

הרב שמואל וייסבלום: "א. ללמוד מסודר. אף שלפעמים יש כמין לחץ שחייבים להספיק וכו', צריך לזכור ולהקפיד על זה. הלימוד הראשוני צריך להיות לימוד רגוע ומובן, שהלימוד ייצא מסודר וברור בראש. רק אחר כך אפשר להתקדם.

שואל אני, כי משום־מה לא מופיע במכתב הברכה כי אם סכום של 3,000 דולרים בלבד ואני הפקדתי החודש הזה 6,000 דולרים!".
 "אה!", נזכר האיש בטעותו, "הרי שלושת אלפים מגיעים זה כבר כמה שנים טובות במסלול החודשי הקבוע... לא חשבתי שיש צורך לברך ולהודות גם עליהם, לכן שלחתי את מכתב התודה בעיקר על התוספת שהוספת החודש בלבד...".

אדם מקבל מה' יתברך מדי יום ביומו את כל צרכיו - חיים ומזון, בריאות וביגוד וכו' וכו', "שעשה לי כל צרכי!" אך משום־מה נדמה לו שזה הכל מגיע לו, הרי זו כבר תמיכה קבועה המגיעה אוטומטית מדי יום ביומו... ורק כשהוא מקבל איזו מתנה מיוחדת, בזמני שמחה וכדומה, אז הוא נזכר שיש להודות לו יתברך על המתנה הייחודית, ואינו נותן אל לבו שבאמת הוא חייב הרבה אלפי תודות על כל יום ויום מימי חייו ומזונותיו, ובכל מה שזכה להגיע עד הלום!

(מתוך ספר 'טיב המעשיות')

פליאתו של העשיר הלכה וגדלה - מה קרה כאן? להיכן הלך הכסף? שמא ידיהם של מנהלי קופת הצדקה בדבר? אולי סברו הם שזו תמיכה גודלה מדי בשביל משפחה זו, ויש להעביר את האחוזים הנותרים לידיהם? תהה העשיר, הרי כבר יצא שמם כקופה נאמנה ביותר ומסודרת ואחראית בכל פרוטה ופרוטה, ולא היו עושים דבר שכזה בלי לתאם עמו קודם. הוא יצר אפוא מידית קשר טלפוני עם ידידו, אבי המשפחה שבירושלים, ושאלו מה קרה עם שלושת האלפים הנותרים שהפקיד בחשבונו.

האיש נענה בשמחה ואהדה רבה לטלפון, ולפשר שאלתו של העשיר לא הבין את תמיהתו וחששותיו, הלוא כל הסכום של ששת אלפי הדולרים אכן הגיע לחשבונו במלואו - "הרי שלחתי אליך מיד למחרת מכתב תודה", אמר האיש, "שמא לא הגיע אליך המכתב? הרי לפי חשבוננו כבר היית צריך לקבל את המכתב לפני כמה וכמה ימים?".

"אכן קיבלתי את מכתבך הנעים", משיב העשיר, "כולל הציורים המתוקים של הקינדערלאך שיחיו. אך דא עקא, ודווקא משום כך

המשך מעמוד 11 | לקט מיוחד על 'והגדת לבנך'

"האם באמצע התפילה הזו מותר לשנות כוס וודקה כדי לחמם את הלב?"; "כן...", ענה המלמד, "לא מצאנו בשולחן ערוך סעיף שאוסר זאת".

חיש מהר ניגש הכפרי למזנון, הוציא ממנו בקבוק וודקה ושתי כוסות - לתוכן מזג את המשקה והגיש אחת למלמד ואחת לעצמו... המלמד, שלא הכיר בטיבו של המשקה שתה ממנו מלוא לוגמיו... והמשיך לבכות! הכפרי הבין כי המשקה מצא חן בעיני המלמד, ומזג לו כוס שנייה, ולאחר שהיא עלתה לראשו - הכוס השלישית והרביעית כבר נמזגו מעצמן... או אז, כשארבע כוסות י"ש טיפסו למוחם של צמד החברותא, קמו שניהם מהארץ ופצחו בשירה וריקודים - זמר שיכורים שהעיר את כל בני הכפר...

למשמע הקולות והברקים קפצו בני הכפר מעל מיטותיהם וחיש מהר התלבשו וצבאו על דלת ביתו של חברם ועיניהם החוזות לא מאמינות: בשעה שלוש בלילה עומדים הכפרי והמלמד על השולחן, שרים ורוקדים בצהלה!...

הם ניצלו הפוגה קלה בשירתם של אלו ושאלו: "איזה יום טוב היום? מדוע הנכם רוקדים ושרים?". והכפרי משיב לעומתם: "כפריים טפשים ונבערים שכמותכם, וכי אינכם יודעים שבית המקדש חרב לנו?!"

כך נראים הטוב והרע כשהם משמשים בערבוביה... חורבן הופך לששון ולשמחה, ויום דין לפסטיבל. החטאים נעשים לשם שמים, ומצוות ומעשים טובים הם 'דיעבד' שיש להסתפק בהם במועט...".

(הגאון ר' יחיאל מאיר צוקר שליט"א)

(מתוך הגדה של פסח 'שוחר טוב')

העיר. מה עשה? חסך מפת לחמו ויצא לעיר לתור אחר יהודי טוב שיסכים לבוא אל הכפר ולדור בו עמם, הוא יהיה למלמד ויחכים את בני תורה.

לאחר מאמצים רבים מצא אברך ירא שמים, שכדי להביא טרף לביתו הסכים לבוא ולהשתקע עמם בכפר למשך ימות השבוע וללמד את הבנים תורה. ואכן, המלמד הגיע והחל במלאכתו נאמנה בטוב טעם ודעת.

לילה אחד קם הכפרי וראה אור בוקע מחדרו של המלמד. הציץ פנימה ולפניו נגלה מחזה מעורר רחמים: המלמד יושב על הארץ ובוכה!... נכנס הוא בשקט והתיישב לצדו, הניח את ידו על כתפי המלמד הצעיר והחל מדבר עמו ברכות, למען יגלה מה מציק לו ומדוע הוא כה ממרר בבכי.

אמר לו המלמד: "וכי אינך יודע מה אני עושה? הרי היה לנו בית מקדש והוא חרב, ועלינו לבכות כל לילה על חורבן בית המקדש, וזאת אני עושה!".

השתומם הכפרי ושאל בתמימות: "האם גם אני יכול להשתתף בעניין? או שאולי צריך להיות בעל מדרגה כדי לבכות על בית המקדש?". השיב המלמד, כי ישנו סעיף ב'שולחן ערוך' המורה שכל אחד ואחד יהיה מיצר ודואג על חורבן בית המקדש, וזה נאמר לכל יהודי באשר הוא, ועל כן ודאי וודאי שגם הוא יכול להשתתף.

מיהר הכפרי והתיישב אף הוא על הארץ, נטל לידו סידור והחל מתנועע, אך מהר מאוד גילה כי לשבת על הרצפה באמצע לילה אירופי חורפי קר זה כלל לא נעים, כי הקור החל לחזור לעצמות, הוא רעד בכל גופו ושיניו נקשו זו לזו. על כן הוא שאל את המלמד:

לסגור את עיניו ולשית ידו עליהן? הלוא העיקר הוא שילמד פסוק האחדות ויאמר אותו, אם כן מה צורך לסגירת עיניו? אולם אחרי עומדי על דעתי הכרתי וראיתי בחוש הראות דמנהגן של ישראל תורה שלמה היא. דהנה הרמז הנכון נמצא בפעולה זו שעושה האם עם בנה. לפיכך, ציווה עליה שלמה המלך החכם: 'ואל תיטוש תורת אמך', דהיינו תורת הייחוד (כלומר ייחוד ה'), שהאם מלמדת את בנה בעינים סגורות לרמז לו וללמד אותו שעיקר האמונה אינה צריכה לידיעה על פי טענה וחקירה, אלא לעצום העיין ולקבל מהאם!".

עד כאן לשונו המליצית והערבה!

מבואר בדבריו, כי הסיבה בגללה הורגלנו מילדות להניח ידינו על העיניים ולכסותן בשעת אמירת פסוק הייחוד הראשון בקריאת שמע, כדי ללמדנו שעיקר האמונה שלנו מבוססת על אמונה תמה העוברת במסורת מאב לבנו מעת יציאת מצרים ועד ימינו אנו. אין אנו זקוקים לאמת את יסודות האמונה שהועברו אלינו, אלא להאמין באמונה תמה בלי דרישה וחקירה.

נקודה זו מוטלת על כל אב ואם להורות לבנם כבר בהיותו רך בשנים, כי בעיני עיקרי האמונה וייחוד ה' יתברך אין מקום לראיות והוכחות, יש להאמין ב'מוסר אביך' וב'תורת אמך', המנחילים את האמונה במסורת של דור אחר דור, מבלי חקירת השכל, אלא אמונת הלב בלבד.

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

"אינני מלווה את אליהו הנביא משום שאני רואה אותו. אני מלווה אותו בגלל שאני מאמין לאבותי שסיפרו לי שהוא בא!..."

הגאון הקדוש בעל ה'חידושי הרי"ם' מגור זי"ע, הוסיף על כך נופך שנון: "סביר להניח שאכן ה'נודע ביהודה' זכה לראות את אליהו הנביא, אבל בכל זאת רצה לחדד לבני הבית כי האמונה המבוססת על מסורת מדור לדור עולה בדרגתה על ראייה בחוש של אליהו הנביא!".

את שורש הדברים מצאתי במאמרו הנפלא והמתוק של איש האלוקים, גדול מרבן שמו, הגאון רבי משה האגיז זצ"ל, בספרו 'משנת חכמים' (אות תצד), אשר כידוע הגאון בעל ה'נודע ביהודה' זצוק"ל כתב אודותיו בהסכמת ספרו: "רב תנא הוא כחד הראשונים!"

וזה לשונו הזהב של ה'משנת חכמים': "...לפי שכך דרכה של תורת האשת חיל המגדלת את בניה לדת הישראלית, באור הבוקר כשמקימה את הילד מעל הערש, מקנחת את ידיו ומניחה לו ביד אחת פרוסת הלחם חם או יבש, וביד ימנית תופסת לו את ידו הימנית ואומרת לו: 'סגור עיניך ושים את ידך עליהן ואמור אחריי מה שאני אומרת לך, ואחר כך תאכל מזה הלחם שבידי'. ואומרת לו: 'אמור תיבה בתיבה אחריי, ועיניך סגורות חלילה לבלתי פתח אותן'. היא אומרת 'שמע ישראל', והוא עונה אחריה 'שמע ישראל', עד שמסיים כל הפסוק שבכתב ושבעל פה מאחדותו יתברך.

"והנה, כל ימי הייתי מתקשה, מה זה ועל מה זה אכמו מחייבת אותך

אביה, אמרה להם: "אני אראה לכם כיצד מעירים את אבא... ניגשה הבת למיטה וקראה בקול: "אבא! זמן קריאת שמע! עוד כמה דקות סוף זמן קריאת שמע...!".

מיד, פקח רבי שלום זצ"ל את עיניו, הסיט בה את השמיכה מעל גופו, וכשחבלי שינה על עיניו, הגביה את רגליו והתיישב על המיטה, הוא הביט על שעונו בכאב וקרא: "אוי! אוי! למה לא אמרו לי? הלא בעוד כמה דקות סוף זמן קריאת שמע...".

רק כאשר בני הבית אמרו לו שיש עדיין די זמן לקרוא קריאת שמע, נרגע רבי שלום והודה להם על שהעירוהו בזמן, ובדחילו ורחימו ניגש לקבל עליו עול מלכות שמיים...

אין זה אלא כי רבי שלום היה עבד ה' בכל מאודו, ועד זקנה ושיבה לא השיל מעצמו את עול עבדותו, וכשרק הזכירו לו את עבדותו קפץ כנשוק נחש לעבוד את בוראו...

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

בכולל, אך הוא סירב בכל תוקף ואמר: 'אינני רוצה שהשעון יקבע את זמני הלימוד שלי... איך אפשר לקבוע מראש שעות למנוחה ולאכילה...? וכי אפשר להפסיק את הלימוד בגלל השעון...?'

כך מרגיש 'עבד ה'". הוא חש כי אין לו אדון מלבד אדנות הי"ת, מסגרת כולל או שעון לא יהיו אדוניו...

בערוב ימיו של הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל, אחר שלקה בשני אירועים מוחיים קשים מאוד, עבר להתגורר בבית אחת מבנותיו. בוקר אחד, לאחר שעבר עליו לילה לא קל, התקשה נכדו להעיר אותו לתפילת שחרית, 'סבא... סבא...!!' קרא הנכד בקול, אך אין כל תגובה... רבי שלום שקוע בשינה עמוקה... 'נגעתי קלות על השמיכה שלו' - מספר נכדו - 'אך הוא לא התעורר, גם נגיעות משמעותיות יותר, וגם כאשר קראתי לנכד אחר שיעזור לי במלאכתי, לא הצלחנו להעיר את גופו המיוסר של סבא משנתו העמוקה...'

כאשר נכנסה לחדר וראתה את ניסיונותיהם של הנכדים להעיר את

שהיה צמוד במשך שבע שנים לשיעורים של הרה"ג רבי אליהו אורנשטיין, המגיד שיעור הוותיק של 'דרשו' שזוכה להרביץ תורה בכל רחבי העולם דרך הבמה המיוחדת ש'דרשו' מספק לו. "כששמעתי מהרב אורנשטיין וממגידי השיעורים האחרים על כך שאנשים מזהים אותם בכל מקום, וגם במדינות רחוקות ברחבי העולם, כי הפנים שלהם מוכרות כל כך מהשיעורים שהם מוסרים ב'דרשו', הרגשתי שאני סוגר מעגל. במקום כל אותם מפורסמים גויים חסרי תוכן אמתי שהייתי מפרסם אותם פעם ומביא אותם אל המסך, היום אני עושה את אותו דבר אבל בצד של הקדושה, כחלק ממעורר אדיר של זיכוי הרבים".

רוצה לעבוד בארגון, עוד לפני ששמעתי כמה רוצים לשלם לי על העבודה...
 "פה ב'דרשו' אני מסייע בהפצת שיעורי תורה. עשיתי חשבון שעד כה זכיתי לסדר ולערוך קרוב ל-5,000 שיעורי תורה, ולנו ידוע על אלפים שצופים ומאזינים לכל אחד מהשיעורים הללו. אני מפחד לעשות את החשבון כמה זה יוצא", הוא אומר בשובבות אופיינית, "כדי שלא אתמלא גאווה...
 "אבל ברצינות, זאת באמת זכות גדולה, ואני מאוד שמח שהקב"ה גלגל לידי את הזכות האדירה הזאת. מה גם שיש לי חבר קרוב שבעצמו זכה לסיים את כל הש"ס באמצעות שיעורי 'דרשו', לאחר

מבין הלומדים רוצה גם לחזור, לשנן, לקנות את הדפים שלמד ואף להיבחן עליהם.
 "בסופו של דבר, כשאתה מגיע להיבחן, אתה הופך לחלק ממשפחה. 'משפחת הדף היומי'. אתה פוגש עוד עשרות או מאות נבחנים אחרים, שכמוך גם הם למדו חזרו ושיננו את הדפים שנלמדו בחודש החולף. אתה מסיים את המבחן ועומד איתם בחוץ, דנים על השאלות ועל התשובות שכל אחד ענה. אתה שם לב אם אחד מהם מחסיר פעם אחת, ובודק מה קרה לו ולאיפה הוא נעלם. זה ממש משפחה, ואפשר לראות את זה במיוחד על הנבחנים הוותיקים שממש הפכו לחברים בלב ונפש של נבחנים אחרים במוקדי הבחינה הקבועים שלהם. זה מחזה משובב לב, וזה חלק מרכזי מאוד בחזונו הגדול של רבי מאיר שפירא זצ"ל, שאמר שיהודי מארץ ישראל, יהודי מאירופה ויהודי מארה"ב יוכלו להיפגש יחד ויהיה להם נושא שיחה משותף - הדף היומי...".

הרב ליוש מציין כי היד עוד נטויה, וב'דרשו' מתייחסים בכובד ראש לכל פניה ובקשה לפתיחת מוקד נוסף. "אם יש קבוצת לומדי 'הדף היומי' שרוצים להיבחן ואין להם מוקד שנמצא במרחק הליכה מביתם, הם מוזמנים לפנות לנציג המיוחד שלנו לעניין זה, הרב שלמה וולף, בטלפון שמספרו 052-715-0043, ואנחנו נבדוק את העניין ברצינות רבה.
 "מעבר לעצם פתיחת המוקד, שזה אומר לאתר אדם שיוכל להפעיל אותו ולתאם אתו את דרכי הגעת החבילות אליו, ולוח הזמנים של קבלת חבילת המבחנים, אריזתה ושליחתה בחזרה לאחר ביצוע המבחן, יש גם עיסוק רב בפרסום של כל מוקד, תליית מודעות בכל האזור כדי שהציבור ידע ויוכל להגיע ולהיבחן וכו' וכו'.
 "אבל התוצאה שווה את כל המאמץ", אומר הרב ליוש. "אנחנו נערכים לעשרות אלפי נבחנים חדשים. כל מי שמסתכל קצת סביבו רואה את המספר העצום של לומדי 'הדף היומי', ואחוז גבוה

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
 אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
 בכל יום...

המייל היומי של 'דרשו'

◆ **כמה זמן לפני פסח צריך להגעיל את הכלים?**
◆ **האם ניתן להגעיל כלים בשמן רותח?**
◆ **האם מותר לבני אשכנז לאכול בפסח שמן קטניות?**

מהלכות הגעלת כלים

• מנהג ישראל מקדמת דנא שלא להכשיר כלי 'בן יומו' בהגעלה, מפני שחששו שמא יטעו ויגעילו כלי 'בן יומו' מבליעת איסור אף כאשר כמות המים אינה גדולה פי שישים מהכלי. אולם, מותר לכתחילה להכשיר כלי 'בן יומו' מבליעת איסור על ידי 'ליבון חמור', כיון שבהכשרה זו מתאפלת הבליעה לחלוטין, שלא כבהגעלה, בה הבליעה נפלטת מהכלי אל מי ההגעלה.

• בהגעלת כלים לפסח, יש המהדרים להמתין שלושה ימים מעת השימוש בכלי לחמץ עד להגעלתו, ויש המהדרים אף לבצע את ההגעלה עצמה לפחות שלושה ימים לפני הפסח. • בהגעלת כלים, אין להגעיל כלי בשרי וכלי חלבי 'בני יומם' בבת אחת, משום שפליטות הבשר והחלב פגועות זו בזו ומתערבות, ושבבות ונבלעות יחד בשני הכלים, ונמצא שטעם בשר וחלב בלוע בכלי.

• בהגעלת כלים, אין להכניס אל המים כלים רבים בבת אחת באמצעות רשת כאשר הם נוגעים זה בזה, משום שאנו חוששים שבנקודת המגע בין הכלים לא ירתחו המים כנדרש.

באילו מים מגעילים כלים?

• לכתחילה יש להגעיל כלים במים בלבד, ובדיעבד, אם הגעילו כלי בנוזלים אחרים, לכתחילה יש לשוב ולהגעילו, אך בדיעבד, אם בישלו בו, או בפסח, שבו לא ניתן להגעיל כלי מחמץ, ניתן להקל.

• לא ניתן להגעיל כלים שבלעו איסור ב'חמי האור', דהיינו חום שמקורו באש, ב'חמי טבריה', דהיינו, מי מעינות רותחים שבטבריה, וכיוצא בהם, שמקור חומם הוא השמש ולא האש.

• כלי ש'בלעו' טעם איסור, ב'כלי ראשון' שעל האש, ניתן

להגעילו רק במים רותחים בכלי העומד על גבי האש. ואם הגעילוהו במים העומדים על האש אך אינם רותחים - צריך לשוב ולהגעילו.

• מים שהגעילו בהם כלי מאיסור, ויש בהם פי שישים מהכלי - למרות שהאיסור בטל בהם, אין להשתמש בהם לבישול ולשתייה.

מהלכות חמשת מיני דגן וקטניות בפסח

• את מצות אכילת מצה בליל הסדר, ניתן לקיים במצה העשויה מחמשת מיני הדגן: חיטה, שעורה, כוסמין, שבולת שועל ושיפון. אולם, לכתחילה יש לקיימה במצת חיטה.

• מצה העשויה מחיטה ומאורז - ניתן לצאת בה ידי חובת מצות אכילת מצה בליל הסדר, ולכתחילה יש להקפיד שבכל כמות של 'כדי אכילת פרס' שבמצה זו יהיה 'כזית' מהחיטה.

• גרגירי חיטה כשרים לפסח שהתערבו בהם גרגירים שהחמיצו מלחות הקרקע וכדומה, וכמות הגרגירים הכשרים היא פי שישים מהגרגירים שהחמיצו - ניתן לטחון את התערובת לפני הפסח, ואזי החמץ בטל בתערובת.

ורצוי לאפות את המצות מקמח זה לפני הפסח.

• גרגירי דגן שנגסו בהם עכברים - אין לחשוש שהחמיצו מחמת הרוק שבפי העכברים.

• מנהג בני אשכנז מימות עולם שלא לאכול בפסח אורז וקטניות, דהיינו, הן תבשיל העשוי מהן, הן קמח ומאפים המיוצרים מהם, והן שמן המופק מהם. ונחלקו הפוסקים האם מנהג זה הוא רק כאשר הם במצב שאילו היו דגן היו מחמיצים, וכגון שנשטפו במים; או אף במצב שבו לא היו מחמיצים, כגון בקטנית חיה. ולמעשה, מנהג בני אשכנז שלא לאוכלם בכל צורה שהיא.